Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

13. detsember 2018 *

[21. märtsi 2019. aasta määrusega parandatud tekst]

Lepinguväline vastutus – Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Iraani vastu suunatud piiravad meetmed – Rahaliste vahendite külmutamine – Hageja nime kandmine ja jätmine nende isikute ja üksuste loetellu, kellele kohaldatakse piiravaid meetmeid – Varaline kahju – Mittevaraline kahju

Kohtuasjas T-558/15,

Iran Insurance Company, asukoht Teheran (Iraan), esindaja: advokaat D. Luff,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: B. Driessen ja M. Bishop,

kostja,

keda toetab

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Ronkes Agerbeek ja R. Tricot,

menetlusse astuja,

mille ese on ELTL artikli 268 alusel esitatud nõue hüvitada mittevaraline ja varaline kahju, mis hagejal väidetavalt tekkis selle tagajärjel, et võeti vastu nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta otsus 2010/644/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP (ELT 2010, L 281, lk 81), nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 961/2010, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 423/2007 (ELT 2010, L 281, lk 1), nõukogu 1. detsembri 2011. aasta otsus 2011/783/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2011, L 319, lk 71), nõukogu 1. detsembri 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 1245/2011, millega rakendatakse määrust nr 961/2010 (ELT 2011, L 319, lk 11), ja nõukogu 23. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 267/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 961/2010 (ELT 2012, L 88, lk 1), millega hageja nimi oli kantud ja jäeti nende isikute ja üksuste loetellu, kellele kohaldatakse piiravaid meetmeid,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

ÜLDKOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president I. Pelikánová (ettekandja), kohtunikud V. Valančius, P. Nihoul, J. Svenningsen ja U. Öberg,

kohtusekretär: ametnik N. Schall,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 20. märtsi 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

I. Vaidluse taust

1 Käesolev kohtuasi seondub piiravate meetmetega, mis on kehtestatud selleks, et avaldada survet Iraani Islamivabariigile, et ta lõpetaks tuumarelvade leviku seisukohast tundliku tuumaenergiaalase tegevuse ja tuumarelvade kandesüsteemide väljatöötamise (edaspidi „tuumarelvade levik“).

2 Hageja, Iran Insurance Company, tuntud ka kui Bimeh Iran, on Iraani kindlustusselts.

3 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Julgeolekunõukogu võttis 9. juunil 2010 vastu resolutsiooni 1929 (2010), millega laiendatakse varasemate resolutsioonidega – 27. detsembri 2006. aasta resolutsiooni 1737 (2006), 24. märtsi 2007. aasta resolutsiooni 1747 (2007) ja 3. märtsi 2008. aasta resolutsiooniga 1803 (2008) – kehtestatud piiravate meetmete kohaldamisala ning kehtestatakse Iraani Islamivabariigi vastu suunatud täiendavad piiravad meetmed.

4 Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsusega 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP (ELT 2010, L 195, lk 39), kanti hageja nimi selle otsuse II lisa loetellu.

5 Selle tagajärjel kanti hageja nimi ka nõukogu 19. aprilli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 423/2007, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2007, L 103, lk 1), V lisas toodud loetellu.

6 Hageja nime kandmine eespool punktis 5 osutatud loetellu jõustus nõukogu 26. juuli 2010. aasta rakendusmääruse (EL) nr 668/2010, millega rakendatakse määruse nr 423/2007 artikli 7 lõiget 2 (ELT 2010, L 195, lk 25), avaldamisest *Euroopa Liidu Teatajas*, see on 27. juulil 2010. Selle tulemusel külmutati hageja rahalised vahendid ja majandusressursid (edaspidi „rahaliste vahendite külmutamine“ või „piiravad meetmed“).

7 Hageja nime kandmine eespool punktides 4 ja 5 viidatud loeteludesse põhines järgmistel põhjendustel:

„[Hageja] on kindlustanud mitmesuguste esemete ostu, mida võidakse kasutada programmides, mille suhtes on kehtestatud sanktsioonid […] Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1737. Kindlustatud ostude hulka kuulu[sid] helikopteri varuosad, elektroonika ning lennuki ja raketi navigeerimise rakendustega arvutid.“

8 Hageja palus 9. septembri 2010. aasta kirjas Euroopa Liidu Nõukogul vaadata tema nime kandmine vaidlusalustesse loeteludesse üle, arvestades teavet, mis ta nõukogule edastas. Samuti palus ta, et talle edastataks selle kande aluseks olevad tõendid. Viimasena esitas ta taotluse enda ärakuulamiseks.

9 Nõukogu jättis oma 25. oktoobri 2010. aasta otsusega 2010/644/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT 2010, L 281, lk 81), pärast seda, kui ta oli hageja olukorra uuesti läbi vaadanud, hageja nime otsuse 2010/413 II lisasse edasi; see otsus jõustus samal kuupäeval.

10 Hageja nimi kanti nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta määruse (EL) nr 961/2010, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 423/2007 (ELT 2010, L 281, lk 1), vastuvõtmisel selle määruse VIII lisa loetellu; see kanne jõustus 27. oktoobril 2010.

11 Nõukogu teatas 28. oktoobri 2010. aasta kirjas, mille hageja sai kätte 23. novembril 2010, hagejale, et pärast tema olukorra läbivaatamist 9. septembri 2010. aasta kirjas sisalduvate märkuste alusel, tuleb piiravad meetmed jätta tema suhtes kehtima.

12 Hageja vaidlustas 28. detsembri 2010. aasta kirjas faktilised asjaolud, millele nõukogu tema vastu toetus. Oma kaitseõiguste teostamiseks taotles ta luba tutvuda toimikuga.

13 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 7. jaanuaril 2011, eeskätt sisuliselt nõudega tühistada eespool punktides 4 ja 5 viidatud loetelud teda puudutavas osas. Hagi registreeriti numbri T-12/11 all.

14 Nõukogu esitas 22. veebruari 2011. aasta kirjaga hagejale teda puudutavad väljavõtted, mille aluseks olid liikmesriikide edastatud loetellu kandmise ettepanekud ja mis sisaldusid tema saatemärkustes viitenumbritega 13413/10 EXT 6 ja 6726/11.

15 Hageja vaidlustas 29. juuli 2011. aasta kirjas uuesti nende faktide tõelevastavuse, mida nõukogu talle ette heitis.

16 Nõukogu jättis 1. detsembri 2011. aasta otsusega 2011/783/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT 2011, L 319, lk 71), ja oma 1. detsembri 2011. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 1245/2011, millega rakendatakse määrust nr 961/2010 (ELT 2011, L 319, lk 11), pärast hageja olukorra uuesti läbivaatamist tema nime alles loeteludesse, mis sisalduvad otsuse 2010/413, muudetud otsusega 2010/644, II lisas ja määruse nr 961/2010 VIII lisas, alates vastavalt 1. ja 2. detsembrist 2011.

17 Nõukogu teatas 5. detsembri 2011. aasta kirjaga hagejale, et tema suhtes tuleb kohaldada edasi piiravaid meetmeid.

18 Hageja taotles 13. jaanuari 2012. aasta kirjas uuesti luba tutvuda toimikuga.

19 Nõukogu edastas 21. veebruari 2012. aasta kirjas hagejale dokumendid, mis käsitlevad „1. detsembri 2011. aasta otsust jätta [tema suhtes] piiravad meetmed kehtima“.

20 Nõukogu 23. jaanuari 2012. aasta otsus 2012/35/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT 2012, L 19, lk 22), jõustus selle vastuvõtmise kuupäeval. Selle artikli 1 punktiga 7 muudeti alates sellest kuupäevast otsuse 2010/413 artiklit 20, lisades nimelt uue kriteeriumi, et Iraani valitsust toetatakse eelkõige rahaliselt. Sama kriteerium lisati ka nõukogu 23. märtsi 2012. aasta määruse (EL) nr 267/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 961/2010 (ELT 2012, L 88, lk 1), artikli 23 lõike 2 punkti d.

21 Määruse nr 267/2012 vastuvõtmisel kanti hageja nimi samadel põhjendustel, mis on juba märgitud eespool punktis 7, nimetatud määruse IX lisa loetellu (edaspidi „vaidlusalused loetelud“ koos loeteludega, mis on toodud otsuse 2010/413, muudetud otsusega 2010/644, II lisas ja määruse nr 961/2010 VIII lisas); see kanne jõustus 24. märtsil 2012.

22 Menetlusdokumendiga, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 4. juunil 2012, muutis hageja oma nõudeid kohtuasjas T-12/11 nii, et nendega taotletakse sisuliselt kõikide vaidlusaluste loetelude tühistamist hagejat puudutavas osas.

23 Üldkohus tühistas eeskätt vaidlusalused loetelud 6. septembri 2013. aasta otsuses Iran Insurance *vs.* nõukogu (T-12/11, ei avaldata, EU:T:2013:401) hagejat puudutavas osas põhjendusel, et nende põhjenduseks ei ole esitatud tõendeid. Kuna selle kohtuotsuse peale ei ole apellatsioonkaebust esitatud, siis see on jõustunud ja *res iudicata* mõjuga.

24 Nõukogu jättis 15. novembri 2013. aasta otsusega 2013/661/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT 2013, L 306, lk 18), ja 15. novembri 2013. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 1154/2013, millega rakendatakse määrust nr 267/2012 (ELT 2013, L 306, lk 3), hageja suhtes võetud piiravad meetmed kehtima uue kriteeriumi alusel, see on Iraani valitsuse toetamine eelkõige rahaliselt. Need aktid jõustusid 16. novembril 2013, nende *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

25 Hageja esitas hagiavaldusega, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 29. jaanuaril 2014, hagi nõudega tühistada 15. novembri 2013. aasta aktid, millega jäeti tema suhtes võetud piiravad meetmed kehtima. Hagi registreeriti numbri T-63/14 all.

26 Üldkohus jättis 3. mai 2016. aasta otsusega Iran Insurance *vs.* nõukogu (T-63/14, ei avaldata, EU:T:2016:264) hagi rahuldamata ja mõistis kohtukulud välja hagejalt.

27 Hageja esitas 25. juuli 2015. aasta kirjas nõukogule esialgse taotluse hüvitada kahju, mis talle väidetavalt tekkis tema suhtes rakendusmääruse nr 668/2010 ja otsuse 2010/413 alusel võetud piiravate meetmete tagajärjel. Nõukogu ei vastanud sellele kirjale.

II. Menetlus ja poolte nõuded

28 Hageja esitas käesoleva hagi 25. septembril 2015 Üldkohtu kantseleisse saabunud hagiavaldusega. Kohtuasi määrati Üldkohtu esimesele kojale kohtuasjade seotuse tõttu.

29 Nõukogu esitas kostja vastuse 15. jaanuaril 2016.

30 Euroopa Komisjon esitas Üldkohtu kantseleisse 16. märtsil 2016 avalduse astuda käesolevas asjas menetlusse nõukogu nõuete toetuseks.

31 Nõukogu esitas 14. aprillil 2016 menetlusse astumise avalduse kohta oma seisukohad. Hageja ei esitanud määratud tähtaja jooksul selle avalduse kohta oma seisukohti.

32 Hageja esitas 13. mail 2016 repliigi.

33 Üldkohtu varasema esimese koja presidendi 18. mai 2016. aasta otsusega, mis võeti vastu vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 144 lõikele 4, anti komisjonile luba astuda käesolevas asjas menetlusse.

34 Nõukogu esitas 8. juulil 2016 vasturepliigi.

35 Komisjon esitas oma menetlusse astuja seisukohad 19. juulil 2016. Nõukogu ja hageja esitasid vastavalt 7. septembril ja 11. oktoobril 2016 nende menetlusse astuja seisukohtade suhtes oma seisukohad.

36 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul võttis Üldkohus (esimene koda) menetlust korraldava meetme, mis seisnes poolte ärakuulamises seoses võimalusega peatada menetlus seni, kuni Euroopa Kohus teeb menetlust lõpetava otsuse kohtuasjas C-45/15 P, Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu. Pooled esitasid seoses sellega oma seisukohad ettenähtud tähtaja jooksul.

37 Kuna muudeti Üldkohtu kodade koosseisu, siis kodukorra artikli 27 lõike 5 alusel kuulub ettekandja-kohtunik nüüd esimese koja koosseisu ning käesolev kohtuasi määrati seega sellele kojale.

38 Üldkohtu esimese koja president otsustas poolte seisukohti arvestades 10. oktoobri 2016. aasta otsusega käesolevas asjas menetluse peatada.

39 Pärast 30. mai 2017. aasta kohtuotsuse Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu (C-45/15 P, EU:C:2017:402) kuulutamist võttis Üldkohus (esimene koda) ettekandja-kohtuniku ettepanekul menetlust korraldava meetme, mis seisnes poolte ärakuulamises selle kohta, millised tagajärjed tulenevad nende arvates sellest kohtuotsusest käesolevas kohtuasjas. Pooled esitasid seoses sellega oma seisukohad ettenähtud tähtaja jooksul.

40 Hageja palus kirjas, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 12. juulil 2017, vastavalt kodukorra artikli 106 lõikele 1 suuliste seisukohtade ärakuulamiseks kohtuistungi korraldamist.

41 Üldkohus otsustas 14. detsembril 2017 kodukorra artikli 28 alusel ja esimese koja presidendi ettepanekul anda kohtuasi lahendamiseks laiendatud koosseisule.

42 Üldkohus otsustas ettekandja-kohtuniku ettepanekul avada menetluse suulise osa, koguda poolte seisukohad käesoleva kohtuasja võimaliku liitmise kohta kohtuasjaga T-559/15 Post Bank Iran *vs.* nõukogu menetluse suulise osa huvides ja esitada pooltele teatavad küsimused. Pooled täitsid neile esitatud nõuded ettenähtud tähtaja jooksul.

43 Üldkohtu esimese koja president otsustas 9. veebruaril 2018 liita käesolev kohtuasi menetluse suulise osa huvides kohtuasjaga T-559/15, Post Bank Iran *vs.* nõukogu.

44 Poolte suulised seisukohad ja vastused Üldkohtu suuliselt esitatud küsimustele kuulati ära 20. märtsi 2018. aasta kohtuistungil. Oma vastustes tõi hageja eelkõige täpsustusi seoses õigusvastasusega, mis tuvastati 6. septembri 2013. aasta otsuses Iran Insurance *vs.* nõukogu (T-12/11, ei avaldata, EU:T:2013:401) ja millele ta oma kahju hüvitamise nõude toetuseks tugines; need täpsustused kanti kohtuistungi protokolli.

45 Hageja palub Üldkohtul sisuliselt:

– mõista nõukogult tema kasuks välja hüvitis varalise ja mittevaralise kahju eest, mis tal tekkis tema nime õigusvastase kandmise tõttu vaidlusalustesse loeteludesse ajavahemikus juulist 2010 kuni novembrini 2013, kohaldades otsust 2010/644, määrust nr 961/2010, otsust 2011/783, rakendusmäärust nr 1245/2011 ja määrust nr 267/2012 (edaspidi „vaidlusalused aktid“), summas 4 774 187,07 eurot, 84 767,66 naelsterlingit (GBP) (ligikaudu 94 939 eurot) ja 1 532 688 USA dollarit (USD) (ligikaudu 1 318 111 eurot) ning mis tahes muu summa, mis võidakse menetluse käigus kindlaks määrata;

– mõista kohtukulud välja nõukogult.

46 Hageja kohandas repliigi staadiumis ja oma seisukohtades menetlusse astumise avalduse kohta oma kahju hüvitamise nõuet, sest ta nõudis alates sellest varalise ja mittevaralise kahju hüvitamist summas 3 494 484,07 eurot, 84 767,66 naelsterlingit (ligikaudu 94 939 eurot), 33 945 miljonit Iraani riaali (IRR) (ligikaudu 678 900 eurot) ja 1 532 688 USA dollarit (ligikaudu 1 318 111 eurot) ning mis tahes muus summas, mis võidakse menetluse käigus kindlaks määrata.

47 Nõukogu palub Üldkohtul sisuliselt:

– jätta hagi pädevuse puudumise tõttu osaliselt läbi vaatamata ja ülejäänud osas ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või igal juhul ilmselge põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

48 Komisjon palub Üldkohtul jätta hagi tervikuna rahuldamata.

III. Õiguslik käsitlus

A. Üldkohtu pädevus

49 [21. märtsi 2019. aasta kohtumäärusega parandatud tekst] Vasturepliigis leiab nõukogu, et kuna hageja tugines kahju hüvitamise nõudes oma nime otsuse 2010/413, mida on muudetud otsusega 2010/644, II lisas sisalduvasse loetellu kandmise õigusvastasusele, siis Üldkohus ei ole pädev tegema otsust käesolevas asjas, kuna ELTL artikli 275 teine lõik ei anna talle pädevust teha otsust sellise kahju hüvitamise nõude kohta, mis põhineb sellise akti õigusvastasusel, mis kuulub ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) valdkonda.

50 Hageja leiab oma kirjalikes vastustes Üldkohtu küsimustele (vt eespool punkt 42), et nõukogu viidatud asja läbivaatamist takistav asjaolu on vastuvõetamatu, kuna see on esitatud hilinenult, ja põhjendamatu, kuna ÜVJP akte on käesolevas asjas rakendatud ELTL artikli 215 alusel vastu võetud määrustega.

51 Sellega seoses tuleb märkida, et asja läbivaatamist takistavat asjaolu, mis on esitatud vasturepliigis, kuigi selle oleks võinud esitada juba kostja vastuses, tuleb käsitada hilinenult esitatuna (vt selle kohta 18. veebruari 2016. aasta kohtuotsus Jannatian *vs.* nõukogu, T-328/14, ei avaldata, EU:T:2016:86, punkt 29). Käesolev asja läbivaatamist takistav asjaolu, millele nõukogu oleks võinud viidata juba kostja vastuses, on aga esitatud hilinenult ja seega vastuvõetamatu.

52 Üldkohus võib siiski vastavalt kodukorra artiklile 129 otsustada igal ajal omal algatusel pärast poolte ärakuulamist, et esineb avalikust huvist tulenevaid asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid, mille hulka kuulub vastavalt kohtupraktikale ka Euroopa Liidu kohtute pädevus asja lahendada (vt selle kohta 18. märtsi 1980. aasta kohtuotsus Ferriera Valsabbia jt *vs.* komisjon, 154/78, 205/78, 206/78, 226/78–228/78, 263/78, 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 ja 85/79, EU:C:1980:81, punkt 7, ning 17. juuni 1998. aasta kohtuotsus Svenska Journalistförbundet *vs.* nõukogu, T-174/95, EU:T:1998:127, punkt 80).

53 ELL artikli 24 lõike 1 teise lõigu kuuendast lausest ja ELTL artikli 275 esimesest lõigust tuleneb aga, et Euroopa Kohtul puudub põhimõtteliselt pädevus seoses ÜVJPga seonduvate esmase õiguse sätete ja nende alusel võetud õigusaktidega. Liidu kohtutel on ainult erandkorras, vastavalt ELTL artikli 275 teisele lõigule pädevus ÜVJP valdkonnas. See pädevus hõlmab esiteks ELL artikli 40 järgimise kontrollimist ja teiseks tühistamishagisid, mille eraõiguslikud isikud on esitanud ELTL artikli 263 neljandas lõigus ette nähtud tingimustel nõukogu poolt ÜVJP raames võetud piiravate meetmete peale. ELTL artikli 275 teine lõik ei anna seevastu Euroopa Kohtule pädevust vaadata läbi mis tahes kahju hüvitamise hagi (18. veebruari 2016. aasta kohtuotsus Jannatian *vs.* nõukogu, T-328/14, ei avaldata, EU:T:2016:86, punkt 30).

54 Sellest järeldub, et nõue hüvitada kahju, mis tekkis väidetavalt ÜVJP valdkonna akti vastuvõtmise tulemusel, ei kuulu Üldkohtu pädevusse (18. veebruari 2016. aasta kohtuotsus Jannatian *vs.* nõukogu, T-328/14, ei avaldata, EU:T:2016:86, punkt 31).

55 Üldkohus on seevastu alati möönnud, et ta on vastavalt ELTL artiklile 215 pädev tegema otsust nõude kohta hüvitada isikule või üksusele tema suhtes võetud piiravatest meetmetest tulenevalt väidetavalt tekitatud kahju (11. juuli 2007. aasta kohtuotsus Sison *vs.* nõukogu, T-47/03, ei avaldata, EU:T:2007:207, punktid 232–251, ja 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, T-384/11, EU:T:2014:986, punktid 45–149, mis on apellatsioonimenetluses jäetud muutmata 30. mai 2017. aasta kohtuotsusega Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, C-45/15 P, EU:C:2017:402).

56 Käesolevas asjas rakendati hageja suhtes vastavalt otsustega 2010/644 ja 2011/783 kehtestatud piiravaid meetmeid vaidlusaluste aktidega, mis on vastu võetud ELTL artikli 215 alusel.

57 Sellest järeldub, et kuigi Üldkohus ei ole pädev menetlema hageja kahju hüvitamise nõuet osas, milles palutakse mõista välja hüvitis kahju eest, mis tal on väidetavalt tekkinud otsuste 2010/644 ja 2011/783 vastuvõtmise tagajärjel, on ta seevastu pädev tegema otsust selle sama nõude kohta osas, milles selles nõutakse hüvitist kahju eest, mida ta on väidetavalt kandnud samade otsuste vaidlusaluste aktidega rakendamise tõttu.

58 Seetõttu on käesolevat hagi vaja analüüsida ainult niivõrd, kuivõrd selles nõutakse hüvitist kahju eest, mida hageja väidab olevat temale tekitatud sellega, et tema suhtes otsustes 2010/644 ja 2011/783 võetud piiravaid meetmeid rakendati vaidlusaluste aktidega.

B. Hagi vastuvõetavus

59 Nõukogu, keda toetab komisjon, leiab eraldi dokumendiga vastuvõetamatuse väidet esitamata, et käesolev hagi on ilmselgelt vastuvõetamatu sisuliselt seetõttu, et hagiavaldus ei sisalda selliseid olulisi faktilisi asjaolusid, mis võimaldavad kindlaks teha, kas kõik liidu vastutuse tekkimiseks vajalikud tingimused on käesolevas asjas täidetud.

60 Komisjon lisab, et võttes arvesse kuupäeva, mil käesolev hagi esitati, see on 25. september 2015, esitati see Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 46 ette nähtud viieaastast tähtaega ületades osas, milles selles nõutakse hüvitist kahju eest, mis on väidetavalt tekkinud enne 25. oktoobrit 2010. Vastavalt kohtupraktikale tuleb käesolev hagi seega tema arvates tunnistada osaliselt vastuvõetamatuks. Hagi osalist aegumist võib komisjoni väitel kontrollida omal algatusel kui avaliku huvi küsimust.

61 Nõukogu leiab, et käesolevas asjas ei näi aegumise küsimust tekkivat, kuivõrd hageja nõuab hüvitist ainult tulenevalt tema nime vaidlusalustesse loeteludesse kandmisest pärast 25. septembrit 2010. Ta märgib siiski, et kui peaks tegemist olema aegumisega, võib kohus sellele viidata omal algatusel kui avaliku huvi küsimusele.

62 Hageja väidab, et asja läbivaatamist takistav asjaolu, mis seisneb sisuliselt selles, et on rikutud Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 21 ja kodukorra artikli 76 punktis d sätestatud täpsuse nõuet, on hilinenult esitatuna vastuvõetamatu ja igal juhul põhjendamatu, kuna hagiavaldus on piisavalt täielik, täpne ja põhjendatud. Asja läbivaatamist takistava asjaolu kohta, mis sisuliselt seisneb käesoleva hagi aluseks oleva nõude osalises aegumises, väidab ta, et see on vastuvõetamatu ja Üldkohus ei saa seda omal algatusel analüüsida, kuna see ei ole avalikul huvil põhinev asja läbivaatamist takistav asjaolu. Igal juhul ei ole see asja läbivaatamist takistav asjaolu tema väitel põhjendatud.

63 Asja läbivaatamist takistava asjaolu kohta, mis sisuliselt seisneb Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 21 ja kodukorra artikli 76 punktis d sätestatud täpsuse nõude rikkumises, tuleb märkida, et nende sätete kohaselt tuleb hagiavalduses alati märkida hagi ese ning esitatud väited ja argumendid. Need peavad olema märgitud piisavalt selgelt ja täpselt, et kostja saaks valmistuda enda kaitseks ja Üldkohus saaks vajaduse korral teha asjas otsuse täiendavate andmeteta. Õiguskindluse ja hea õigusemõistmise tagamiseks peavad selleks, et hagi oleks vastuvõetav, selle aluseks olevad peamised faktilised ja õiguslikud asjaolud kas või kokkuvõtlikult, ent seostatult ja arusaadavalt tulenema hagiavalduse tekstist (vt analoogia alusel 3. veebruari 2005. aasta kohtuotsus Chiquita Brands jt *vs.* komisjon, T-19/01, EU:T:2005:31, punkt 64 ja seal viidatud kohtupraktika).

64 Tuleb täheldada, et ELTL artikli 340 teise lõigu kohaselt „heastab liit [lepinguvälise vastutuse korral] kõik oma institutsioonide või oma teenistujate poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahjud vastavalt liikmesriikide seaduste ühistele üldprintsiipidele“. Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et liidu organite õigusvastase tegevuse puhul ELTL artikli 340 teise lõigu tähenduses liidu lepinguvälise

vastutuse tekkimise eeldus on, et on täidetud teatavad tingimused, need on institutsioonidele etteheidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tegelikkus ning põhjuslik seos selle tegevuse ja viidatud kahju vahel (vt 9. septembri 2008. aasta kohtuotsus FIAMM jt *vs.* nõukogu ja komisjon, C-120/06 P ja C-121/06 P, EU:C:2008:476, punkt 106 ja seal viidatud kohtupraktika; 11. juuli 2007. aasta kohtuotsus Schneider Electric *vs.* komisjon, T-351/03, EU:T:2007:212, punkt 113, ja 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, T-384/11, EU:T:2014:986, punkt 47).

65 Selleks et hagi, milles nõutakse liidu institutsiooni poolt väidetavalt tekitatud kahju hüvitamist, vastaks kodukorra artikli 76 punktis d sätestatud selguse ja täpsuse nõuetele, nagu neid on kohtupraktikas tõlgendatud, peab see sisaldama asjaolusid, mis võimaldavad kindlaks teha käitumise, mida hageja institutsioonile ette heidab, põhjused, mille tõttu eksisteerib hageja hinnangul põhjuslik seos käitumise ja talle tema väitel tekitatud kahju vahel, ning kahju laadi ja ulatuse (vt selle kohta ja analoogia alusel 3. veebruari 2005. aasta kohtuotsus Chiquita Brands jt *vs.* komisjon, T-19/01, EU:T:2005:31, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).

66 Käesolevas asjas määratles hageja hagiavalduses nõukogule etteheidetava käitumise, see on nende vaidlusaluste aktide vastuvõtmise, mille õigusvastasus on tuvastatud 6. septembri 2013. aasta kohtuotsuses Iran Insurance *vs.* nõukogu (T-12/11, ei avaldata, EU:T:2013:401). Selle kõrval kirjeldas ta varalist ja mittevaralist kahju, mida ta väidab, et need aktid temale on tekitanud, ja määratles nende summa; need on mittevaraline kahju, mis seisneb tema hea maine kahjustamises ja mille summaks ta hindab *ex aequo et bono* põhimõttel miljon eurot, ning varaline kahju, mis vastab esiteks intresside kaotusele, mida ta oleks võinud teenida, kui ta oleks oma liidu kontodel hoiustatud summad 2544,82 naelsterlingit (ligikaudu 2850 eurot), 17 733,48 USA dollarit (ligikaudu 15 250 eurot) ja 421,05 USA dollarit (ligikaudu 362 eurot) lasknud Iraani üle kanda ja nende pealt kasumit teeninud; teiseks intresside kaotusele, mida ta oleks võinud teenida, kui ta oleks kolme kindlustus- ja edasikindlustusettevõtja poolt temale võlgnetavad summad: 557 196,09 eurot, 82 222,84 naelsterlingit (ligikaudu 92 089 eurot) ja 1 532 266,95 USA dollarit (ligikaudu 1 317 749 eurot) lasknud Iraani üle kanda ja nende pealt kasumit teeninud, ning kolmandaks saamata jäänud tulule, mis tuleneb sellest, et jäeti alla kirjutamata reisijateveo kindlustuslepingud, mille hinnaks ta arvas viimasena olevat 1 919 554,50 eurot, ning kaubaveo kindlustuslepingud, mille hinnaks ta arvas viimasena olevat 33 945 miljonit Iraani riaali (ligikaudu 678 900 eurot). Lõpetuseks selgitas ta, et selliselt tekkinud mittevaraline ja varaline kahju olid seotud vaidlusaluste aktide vastuvõtmisega.

67 Hagiavalduses sisalduv ülevaade hageja poolt nõukogule etteheidetavast käitumisest, põhjustest, miks ta leiab, et on olemas põhjuslik seos selle käitumise ja talle väidetavalt tekkinud kahju vahel ning kahju laadist ja ulatusest, vastab kodukorra artikli 76 punktist d tulenevatele täpsuse nõuetele.

68 Seetõttu tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata nõukogu poolt viidatud asja läbivaatamist takistav asjaolu, mis seisneb selles, et ei ole järgitud Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 21 ja kodukorra artikli 76 punktis d sätestatud täpsuse nõuet.

69 Seoses komisjoni esitatud asja läbivaatamist takistava asjaoluga, et käesoleva hagi aluseks olev nõue on osaliselt aegunud, tuleb märkida, et nõukogu argumendid, mis ta esitas hagi rahuldamata jätmiseks, ei põhine mingil moel sellisele aegumisele tuginemisel. Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 40 neljanda lõigu ja artikli 53 esimese lõigu ning kodukorra artikli 142 lõike 1 kohaselt võivad menetlusse astuja nõuded üksnes täielikult või osaliselt toetada ühe kohtuasja poole nõudeid. Lisaks peab menetlusse astuja vastavalt kodukorra artikli 142 lõikele 3 nõustuma menetlusega selles staadiumis, milles see on hetkel, kui ta menetlusse astub.

70 Sellest järeldub, et menetlusse astuja ei saa sõltumatult tugineda asja läbivaatamist takistavale asjaolule, ja et seega ei pea Üldkohus analüüsima ainult tema esitatud väiteid, mis ei põhine avalikul huvil (vt selle kohta 24. märtsi 1993. aasta kohtuotsus CIRFS jt *vs.* komisjon, C-313/90, EU:C:1993:111, punkt 22, ja 3. juuli 2007. aasta kohtuotsus Au Lys de France *vs.* komisjon, T-458/04, ei avaldata, EU:T:2007:195, punkt 32).

71 Lisaks on juba otsustatud, et kuivõrd liidu lepinguvälise vastutuse tuvastamise hagi suhtes kehtivad ELTL artikli 340 alusel liikmesriikide seaduste ühised üldprintsiibid, ja kui liikmesriikide õiguskordade võrdlemisel selgub, et kohus ei saa üldreeglina ja väheste eranditega tõstatada omal algatusel väidet nõude aegumisest, siis ei ole alust analüüsida asjaomase nõude võimaliku aegumise küsimust omal algatusel (30. mai 1989. aasta kohtuotsus Roquette Frères *vs.* komisjon, 20/88, EU:C:1989:221, punkt 12; vt selle kohta ka 8. novembri 2012. aasta kohtuotsus Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, C-469/11 P, EU:C:2012:705, punkt 51).

72 Järelikult tuleb komisjoni esitatud asja läbivaatamist takistav asjaolu vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

C. Repliigi lisas esitatud tõendite vastuvõetavus ja hageja taotlus lubada tal esitada menetluse jooksul täiendavaid tõendeid

73 Nõukogu, keda toetab komisjon, palub vasturepliigis tunnistada repliigi lisades R.1–R.15 esitatud tõendid hilinenult esitatuks ja seetõttu vastuvõetamatuks. Need tõendid oleks tema arvates saanud ja kohtupraktika kohaselt tulnud esitada hagiavalduse staadiumis.

74 Hageja palus repliigis Üldkohtul lubada tal menetlustoimingu raames esitada menetluse jooksul täiendavaid tõendeid. Oma kirjalikes vastustes Üldkohtu küsimustele (vt eespool punkt 42) palub hageja jätta asja läbivaatamist takistav asjaolu tähelepanuta põhjendusel, et repliigi lisad R.1–R.15 sisaldavad täiendavaid tõendeid selliste faktide kohta, mis on juba hagiavalduses piisavalt tõendatud ja mis on vajalikud nõukogu poolt kostja vastuses esitatud argumentide ümberlükkamiseks. Nõukogu sai tema väitel nende tõenditega seoses kasutada oma kaitseõigusi täielikult vasturepliigis. Ka komisjonil olevat olnud võimalus neid tõendeid kontrollida ja hinnata.

75 Käesolevas asjas nähtub hagiavaldusest, et käesoleva hagi ese on nõue hüvitada mittevaraline ja varaline kahju, mis hagejal väidetavalt tekkis selle tulemusena, et nõukogu võttis vastu vaidlusalused aktid. Seega on tegemist sellise hagiga, milles hageja soovib tuua mängu liidu lepinguvälise vastutuse.

76 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb aga, et lepinguvälise vastutuse hagi raames on hageja ülesanne esitada liidu kohtule tõendid, et tõendada kahju, mida ta väidab olevat kandnud, tegelikkust ja ulatust (vt 28. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Zafeiropoulos *vs.* Cedefop, T-537/12, ei avaldata, EU:T:2016:36, punkt 91 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 26. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Strack *vs.* komisjon, T-221/08, ei avaldata, EU:T:2016:242, punkt 308).

77 Liidu kohus on küll tunnistanud, et teatavatel juhtudel, eelkõige, kui väidetava kahju suurust on raske arvutada, ei ole mõõdapääsmatu täpsustada hagiavalduses kahju täpset ulatust ega määratleda nõutud hüvitise summat (vt 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsus Inalca ja Cremonini *vs.* komisjon, C-460/09 P, EU:C:2013:111, punkt 104 ja seal viidatud kohtupraktika).

78 Käesolevas kohtuasjas esitati hagiavaldus 25. septembril 2015. Hageja esitas hagiavalduse staadiumis selle mittevaralise ja varalise kahju summa, mis ta väidetavalt oli kandnud, tõendite põhjal, mis olid nimetatud hagiavaldusele lisatud, välja arvatud ühe varalise kahju koostisosa kohta, mille lõplikku summat tal ei olnud võimalik esitada. Hageja muutis repliigi staadiumis talle tekitatud kahju summat, et võtta arvesse nõukogu vastuväidet, et ta oleks pidanud varalise kahju teatavatest koostisosadest lahutama oma kulud, ning esitas selle varalise kahju koostisosa lõplikult kindlaksmääratud summa, mille kohta ta oli seni esitatud ainult esialgsed arvutused.

79 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et vastavalt kodukorra artikli 76 punktile f, mis jõustus 1. juulil 2015 ja on seega käesoleva hagiavalduse suhtes kohaldatav, peab iga hagiavaldus sisaldama tõendeid või tõendite kogumise taotlusi, juhul kui neid esitatakse.

80 Lisaks sätestab kodukorra artikli 85 lõige 1, et tõendid ja tõendite kogumise taotlused esitatakse menetlusdokumentide esimese vahetamise käigus. Sama artikli lõige 2 lisab, et pooled võivad oma argumentide põhistamiseks esitada tõendeid või tõendite kogumise taotluseid veel repliigis ja vasturepliigis, tingimusel et nende hiline esitamine on õigustatud. Viimati nimetatud juhul lahendab Üldkohus vastavalt kodukorra artikli 85 lõikele 4 esitatud tõendite või tõendite kogumise taotluste vastuvõetavuse küsimuse, kui teistele pooltele on antud võimalus esitada nende kohta oma seisukoht.

81 Kodukorra artikli 85 lõikes 1 sätestatud aegumise reegel ei hõlma vastutõendi esitamist ega tõendite kogumise taotluste laiendamist pärast seda, kui teine pool on esitanud vastutõendi (vt 22. juuni 2017. aasta kohtuotsus Biogena Naturprodukte *vs.* EUIPO (ZUM wohl), T-236/16, EU:T:2017:416, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika).

82 Kodukorra artikli 85 lõikes 1 ette nähtud aegumise reegli kohaldamist käsitlevast kohtupraktikast tuleneb, et pooled peavad põhjendama uute tõendite või tõendite kogumise taotluste hilinenud esitamist (vt selle kohta ja analoogia alusel 18. septembri 2008. aasta kohtuotsus Angé Serrano jt *vs.* parlament, T-47/05, EU:T:2008:384, punkt 54) ning et liidu kohus on pädev kontrollima nende tõendite või tõendite kogumise taotluste hilinenud esitamise põhjenduste põhjendatust ja kui see on asjakohane, siis nende sisu; kui hilinenud esitamine ei ole õiguslikult piisavalt õigustatud või põhjendatud, on tal samuti pädevus need tagasi lükata (vt selle kohta ja analoogia alusel 14. aprilli 2005. aasta kohtuotsus Gaki-Kakouri *vs.* Euroopa Kohus, C-243/04 P, ei avaldata, EU:C:2005:238, punkt 33, ja 18. septembri 2008. aasta kohtuotsus Angé Serrano jt *vs.* parlament, T-47/05, EU:T:2008:384, punkt 56).

83 Kohus on juba otsustanud, et tõendite või tõendite kogumise taotluste hilinenud esitamine kohtuasja poole poolt võib olla õigustatud, kui kõnealused tõendid ei olnud varem selle poole käsutuses või kui teise poole tõendite hilinenud esitamine õigustab toimiku täiendamist, et tagada võistlevuse põhimõtte järgimine (vt selle kohta ja analoogia alusel 14. aprilli 2005. aasta kohtuotsus Gaki-Kakouri *vs.* Euroopa Kohus, C-243/04 P, ei avaldata, EU:C:2005:238, punkt 32, ja 18. septembri 2008. aasta kohtuotsus Angé Serrano jt *vs.* parlament, T-47/05, EU:T:2008:384, punkt 55).

84 Viimaks on väljakujunenud kohtupraktika kohaselt Üldkohus ainsana pädev otsustama, kas on vaja täiendada tema käsutuses olevat teavet tema menetluses olevates kohtuasjades, määrates selliste menetlustoimingute tegemise, mille eesmärk ei saa olla korvata hageja tegevusetust seoses tõendite esitamisega (vt 16. juuli 2009. aasta kohtuotsus SELEX Sistemi Integrati *vs.* komisjon, C-481/07 P, ei avaldata, EU:C:2009:461, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).

85 Eespool punktides 79–84 kirjeldatud õiguslikust raamistikust tuleneb, et Üldkohus ei ole pädev menetlustoimingu raames üldiselt lubama hagejal esitada kõiki tõendeid, mida ta võib tahta menetluse käigus talle esitada, nagu hageja temalt palub, ning et seepärast tuleb selline taotlus jätta rahuldamata.

86 Käesolevas asjas esitas hageja repliigi lisades R.1–R.15 kahju hüvitamise nõude põhjenduseks mitu tõendit, esitamata täpset õigustust nende tõendite hilinenult esitamise kohta. Need tõendid ei olnud seotud selle kahju koostisosaga, mille suuruse kohta hageja esitas lõplikud arvutused alles repliigi staadiumis, välja arvatud repliigi lisas R.14 esitatud tõendid.

87 Osas, milles hageja tugines oma vastustes Üldkohtu küsimustele (vt eespool punkt 42) sellele, et repliigi lisad R.1–R.15 sisaldasid täiendavaid tõendeid selliste faktide kohta, mis olid juba hagiavalduses piisavalt tõendatud, tuleb see õigustus tulemusetuna tagasi lükata, kuna pelk asjaolu, et faktilised asjaolud on juba tõendatud, ei õigusta uute tõendite hilinenud esitamist.

88 Osas, milles hageja väitis oma vastustes Üldkohtu küsimustele (vt eespool punkt 42), et repliigi lisad R.1–R.15 sisaldasid nõukogu poolt kostja vastuses esitatud argumentide ümberlükkamiseks vajalikke tõendeid, tuleb märkida, et repliigi lisades R.1–R.12 ja R.15 esitatud tõendid esitati ainsa eesmärgiga tõendada kooskõlas eespool punktis 76 viidatud kohtupraktikaga väidetava varalise ja

mittevaralise kahju tegelikkust ja ulatust, nagu selle summa oli hagiavalduses määratletud, ning mitte ümber lükata nõukogu poolt kostja vastusele väidetavalt lisatud tõendeid. Asjaolu, et nõukogu väitis selles kostja vastuses, et hageja ei olnud tõendanud õiguslikult piisavalt väidetavalt kantud kahju tegelikkust ja ulatust, ei saa käsitada vastutõendina eespool punktis 81 viidatud kohtupraktika tähenduses ja see ei võimalda käsitada repliigi lisades R.1–R.12 ja R.15 esitatud tõendeid tõendite kogumise taotluste laiendamisena pärast vastutõendi esitamist, ega leida, et nende tõendite hilinenud esitamist õigustas seepärast vajadus vastata nõukogu argumentidele ja tagada võistlevuse põhimõtte järgimine.

89 Repliigi lisades R.13 ja R.14 toodud tõendid, nimelt Sanjideh Ravesh Arya Audit and Financial Services instituudi (edaspidi „SRA instituut“), kes oli koostanud dokumendi „aruanne Euroopa Liidu võetud piiravatest meetmetest tuleneva kahju finantstagajärgede kohta“, mis oli lisatud hagiavaldusele (edaspidi „SRA aruanne“), kinnitus ning nimetatud instituudi üks kiri, mis oli mõeldud selleks, et selgitada meetodeid, mida ta nimetatud aruande koostamisel oli kasutanud, oli hageja seevastu esitanud selleks, et vastata nõukogu poolt kostja vastuses esitatud argumentidele, milles seati kahtluse alla selle institutsiooni sõltumatus ja meetodid või selles aruandes kasutatud andmed. Sel põhjusel on repliigi lisades R.13 ja R.14 esitatud tõendite hilinenud esitamine õigustatud vajadusega vastata nõukogu argumentidele ja tagada võistlevuse põhimõtte järgimine.

90 Lisaks oli repliigi lisa R.14 eesmärk õigustada selle kahju koostisosa lõplikke arvutusi, mille kohta hageja suutis hagiavalduse staadiumis esitada ainult esialgseid arvutusi.

91 Kõigist eeltoodud kaalutlustest järeldub, et repliigile lisatud tõenditest on vastuvõetavad vaid lisades R.13 ja R.14 esitatud tõendid ja neid tuleb arvesse võtta hagi sisulise analüüsi raames.

D. Sisulised küsimused

92 Hageja väidab käesoleva hagi toetuseks, et need kolm liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimust, mida on nimetatud eespool punktis 64, on käesolevas asjas täidetud.

93 Nõukogu, keda toetab komisjon, palub teise võimalusena jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata põhjendusel, et hageja ei ole vastavalt oma tõendamiskohustusele tõendanud, et käesolevas asjas on täidetud kõik liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimused.

94 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artikli 340 teise lõigu tähenduses liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimused, nagu need on juba loetletud eespool punktis 64, kumulatiivsed (7. detsembri 2010. aasta kohtuotsus Fahas *vs.* nõukogu, T-49/07, EU:T:2010:499, punktid 92 ja 93, ning 17. veebruari 2012. aasta kohtumäärus Dagher *vs.* nõukogu, T-218/11, ei avaldata, EU:T:2012:82, punkt 34). Sellest järeldub, et kui üks neist tingimustest ei ole täidetud, tuleb hagi tervikuna jätta rahuldamata (26. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus Dufour *vs.* EKP, T-436/09, EU:T:2011:634, punkt 193).

95 Seega tuleb käesolevas asjas kontrollida, kas hageja on vastavalt oma tõendamiskoormisele tõendanud käitumise – see on vaidlusaluste aktide vastuvõtmine –, mida ta nõukogule ette heidab, õigusvastasust; varalise ja mittevaralise kahju, mida ta väidab olevat kandnud, tegelikkust ning põhjusliku seose olemasolu nimetatud aktide vastuvõtmise ja tema viidatud kahju vahel.

1. Väidetav õigusvastasus

96 Hageja väidab, et institutsiooni käitumise õigusvastasuse tingimus on täidetud, sest vaidlusaluste aktide vastuvõtmine kujutab endast nõukogu poolt sellise isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selget rikkumist, mis kohtupraktikast tulenevalt viib liidu lepinguvälise vastutuse tekkimiseni.

97 Selles osas väidab hageja, et tema nime kandmine ja jätmine vaidlusalustesse loeteludesse vastavalt vaidlusalustele aktidele on selgelt õigusvastane, nagu leidis Üldkohus 6. septembri 2013. aasta otsuses Iran Insurance *vs.* nõukogu (T-12/11, ei avaldata, EU:T:2013:401). Lisaks olevat käesolevas asjas väidetavalt rikutud õigusnormide eesmärk eeskätt kaitsta selliste asjaomaste isikute ja üksuste, kellele nendega õigusi antakse, isiklikke huve (vt selle kohta ja analoogia alusel 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, T-384/11, EU:T:2014:986, punktid 57 ja 58).

98 Hageja väitel on nende sätete piisavalt selge rikkumine see asjaolu, et nõukogu kannab või jätab isiku nime loeteludesse, kuigi tal ei ole teavet ega tõendeid, mis tõendavad õiguslikult piisavalt, et võetud piiravad meetmed on põhjendatud (vt selle kohta ja analoogia alusel 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, T-384/11, EU:T:2014:986, punktid 59, 63 ja 68). Käesolevas kohtuasjas võttis nõukogu vastu vaidlusalused aktid, mille mõjul võeti tema suhtes ajavahemikul 2010. aasta juulist kuni 2013. aasta novembrini piiravad meetmed, tema väitel ilma mingite tõenditeta käitumise kohta, mida talle ette heideti.

99 Lõpuks leiab hageja, et nõukogu ei saa väita, et õigusnormid, mida ta on rikkunud, olid ebamäärased, mitmeti mõistetavad või ebaselged, sest ajal, mil vaidlusalused aktid vastu võeti, oli selge, et nõukogu pidi esitama võetavate piiravate meetmete toetuseks tõendid.

100 Nõukogu, keda toetab komisjon, ei vaidle vaidlusaluste aktide õigusvastasusele vastu, kuid leiab, et see ei too kaasa liidu lepinguvälise vastutuse tekkimist, sest see õigusvastasus ei kujuta endast piisavalt selget isikutele õigusi andva õigusnormi rikkumist. Selline rikkumine oleks tema väitel tõendatud ainult juhul, kui kohtupraktika kohaselt oleks esitatud tõendid selle kohta, et nõukogu on oluliselt ja ilmselgelt ületanud oma kaalutlusõiguse piire; seda käesolevas asjas aga komisjoni sõnul tehtud ei ole.

101 Üldkohus tunnistas oma 6. septembri 2013. aasta otsuses Iran Insurance *vs.* nõukogu (T-12/11, ei avaldata, EU:T:2013:401) vaidlusalused aktid õigusvastaseks.

102 Siiski tuleb täheldada, et Üldkohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei piisa õigusakti õigusvastasuse tuvastamisest, olgu see õigusvastasus nii kahetsusväärne kui see ka ei ole, asumaks seisukohale, et institutsioonidele etteheidetava käitumise õigusvastasusega seonduv liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimus on täidetud (vt selle kohta 6. märtsi 2003. aasta kohtuotsus Dole Fresh Fruit International *vs.* nõukogu ja komisjon, T-56/00, EU:T:2003:58, punktid 72–75; 23. novembri 2011. aasta kohtuotsus Sison *vs.* nõukogu, T-341/07, EU:T:2011:687, punkt 31, ja 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, T-384/11, EU:T:2014:986, punkt 50).

103 Liidu institutsioonide õigusvastase käitumisega seonduva tingimuse juurde kuulub nõue, et tegemist oleks isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumisega (vt 30. mai 2017. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, C-45/15 P, EU:C:2017:402, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

104 Isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumise nõue on suunatud sellele, et õigusvastase akti laadist olenemata vältida seda, et risk, et asjaomane institutsioon peab asjaomaste isikute väidetavad kulud hüvitama, ei pärsiks tema suutlikkust oma pädevust üldistes huvides täiel määral teostada, seda nii oma õigustloova või majanduspoliitilisi valikuid hõlmava tegevuse puhul kui ka tema halduspädevuse vallas, ilma et ilmsetest ja lubamatutest rikkumistest tulenevad tagajärjed jääksid samas eraõiguslike isikute kanda (vt 23. novembri 2011. aasta kohtuotsus Sison *vs.* nõukogu, T-341/07, EU:T:2011:687, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, T-384/11, EU:T:2014:986, punkt 51).

105 Pärast nende õigusnormide kindlaksmääramist, mille rikkumist hageja käesolevas asjas väidab, on vaja esiteks uurida, kas tegemist on isikutele õigusi andvate õigusnormidega, ja teiseks, kas nõukogu on toime pannud nende õigusnormide piisavalt selge rikkumise.

a) Õigusnormid, mida väidetavalt on rikutud

106 Hageja täpsustas kohtuistungil vastuseks Üldkohtu suulistele küsimustele nende õigusnormide kohta, mille rikkumine tuvastati 6. septembri 2013. aasta kohtuotsuses Iran Insurance *vs.* nõukogu (T-12/11, ei avaldata, EU:T:2013:401), et ta viitas ainult nimetatud kohtuotsuse punktides 129 ja 130 esitatud sedastusele, mille kohaselt niivõrd, kuivõrd vaidlusalused õigusaktid käsitlevad helikopteri varuosade, elektroonika ning lennuki ja raketi navigeerimise rakendustega arvutite soetamisel hageja poolt kindlustusteenuste osutamist, ei olnud need põhjendatud, kuna nende toetuseks ei olnud esitatud tõendeid ning kuna nendega rikuti sisuliselt otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkti b, määruse nr 961/2010 artikli 16 lõike 2 punkti a ja määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkti a.

b) Küsimus, kas õigusnormid, mida väidetavalt on rikutud, on isikutele õigusi andvad õigusnormid

107 Kohtupraktikast tuleneb, et nende sätete, millega kehtestatakse ammendavalt tingimused, mille täidetuse korral piiravaid meetmeid tohib võtta, eesmärk on peamiselt kaitsta nende isikute ja üksuste, keda need meetmed võivad puudutada, isiklikke huve, piirates nende juhtumite hulka, mil selliseid meetmeid võib neile õiguspäraselt kohaldada (vt analoogia alusel 23. novembri 2011. aasta kohtuotsus Sison *vs.* nõukogu, T-341/07, EU:T:2011:687, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, T-384/11, EU:T:2014:986, punkt 57).

108 Need samad sätted tagavad selliselt nende isikute ja üksuste, keda piiravad meetmed võivad puudutada, isiklike huvide kaitse ning neid tuleb seega lugeda isikutele õigusi andvateks õigusnormideks. Kui kõnealused sisulised tingimused ei ole täidetud, on asjaomasel isikul või üksusel nimelt õigus sellele, et tema suhtes piiravaid meetmeid ei kehtestata. Niisugune õigus eeldab tingimata, et isik või üksus, kelle suhtes kehtestatakse piiravad meetmed sellistel tingimustel, mida ei ole kõnealustes sätetes ette nähtud, võib nõuda hüvitist nende meetmete kahjulike tagajärgede eest, kui ilmneb, et nende kehtestamine põhineb nõukogu kohaldatud materiaalõigusnormide piisavalt selgel rikkumisel (vt analoogia alusel 23. novembri 2011. aasta kohtuotsus Sison *vs.* nõukogu, T-341/07, EU:T:2011:687, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, T-384/11, EU:T:2014:986, punkt 58).

109 Sellest tuleneb, et need õigusnormid, mille kohta hageja väidab käesolevas asjas, et neid on rikutud, on isikutele õigusi andvad õigusnormid ning nende isikute hulka kuulub ka hageja kui vaidlusaluste aktidega silmas peetud isik.

c) Küsimus, kas nõukogu on toime pannud õigusnormide, mida väidetavalt on rikutud, piisavalt selge rikkumise

110 Euroopa Kohtul on juba olnud võimalus täpsustad, et isikutele õigusi andva õigusnormi rikkumist saab käsitada piisavalt selgena, kui asjaomane institutsioon on ilmselgelt ja oluliselt ületanud oma kaalutlusõiguse piire, ning selles osas tuleb arvesse võtta eelkõige rikutud õigusnormi selguse ja täpsuse astet ja kaalutlusruumi ulatust, mille rikutud õigusnorm liidu ametiasutusele annab (vt 30. mai 2017. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, C-45/15 P, EU:C:2017:402, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

111 Kohtupraktikast tuleneb, et kui sellel ametiasutusel on üksnes märkimisväärselt piiratud või suisa olematu kaalutlusruum, võib liidu õiguse vähimgi rikkumine olla piisav, et tuvastada piisavalt selge rikkumise esinemine (vt 11. juuli 2007. aasta kohtuotsus Sison *vs.* nõukogu, T-47/03, ei avaldata, EU:T:2007:207, punkt 235 ja seal viidatud kohtupraktika).

112 Viimaks tuleneb kohtupraktikast, et igal juhul on liidu õiguse rikkumine ilmselge juhul, kui see kestis edasi hoolimata kohtuotsusest, millega tuvastatakse liikmesriigi kohustuste etteheidetud rikkumine, Euroopa Kohtu eelotsusest või väljakujunenud liidu kohtu praktikast selles valdkonnas, mille kohaselt kõnesolev käitumine on õigusvastane (vt 30. mai 2017. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, C-45/15 P, EU:C:2017:402, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

113 Ajal, mil nõukogu võttis vastu vaidlusalused aktid, see tähendab ajavahemikus 25. oktoobrist 2010 kuni 23. märtsini 2012, tulenes juba selgelt ja täpselt kohtupraktikast, et vaidlustamise korral peab nõukogu esitama teavet ja tõendeid selleks, et tõendada, et otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punktis b, määruse nr 961/2010 artikli 16 lõike 2 punktis a ja määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punktis a sätestatud tuumarelvade leviku „toetamise“ kriteeriumi kohaldamise tingimused olid täidetud. Euroopa Kohtul on lisaks tulnud juba otsustada, tuginedes vaidlusaluste aktide vastuvõtmisest varasemale kohtupraktikale, et nõukogu kohustus esitada vaidlustamise korral teavet või tõendeid, millega on põhjendatud isiku või üksuse suhtes võetud piiravad meetmed, tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast (vt 30. mai 2017. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, C-45/15 P, EU:C:2017:402, punktid 35–40 ja seal viidatud kohtupraktika).

114 Kuna nõukogu kohustust kontrollida ja põhjendada isiku või üksuse suhtes võetud piiravate meetmete põhjendatust enne selliste meetmete vastuvõtmist tuleneb nõudest järgida asjaomase üksuse või isiku põhiõigusi, eriti tema õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, siis tal ei ole seoses sellega pealegi mingit kaalutlusõigust (18. veebruari 2016. aasta kohtuotsus Jannatian *vs.* nõukogu, T-328/14, ei avaldata, EU:T:2016:86, punkt 52; vt selle kohta ka 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, T-384/11, EU:T:2014:986, punktid 59–61). Seega ei olnud nõukogul käesolevas asjas nimetatud kohustuse rakendamisel mingit kaalutlusõigust.

115 Niisiis, jättes täitmata oma kohustuse esitada vaidlusaluste aktide toetuseks tõendeid, on nõukogu käesolevas asjas rikkunud piisavalt selgelt isikule, nimelt hagejale, õigusi andvat õigusnormi.

116 Järelikult on täidetud tingimus, et nõukogule etteheidetav tegevus, nimelt vaidlusaluste aktide vastuvõtmine, on õigusvastane, võttes arvesse neid õigusnorme, millele hageja tugineb ning mille rikkumine on tuvastatud 6. septembri 2013. aasta kohtuotsuse Iran Insurance *vs.* nõukogu (T-12/11, ei avaldata, EU:T:2013:401) punktides 129 ja 130.

2. Väidetav kahju ning põhjuslik seos etteheidetava tegevuse õigusvastasuse ja selle kahju vahel

117 Hageja väidab, et ta on tõendanud, et temale vaidlusaluste aktidega tekitatud mittevaraline ja varaline kahju on tegelik ja kindel.

118 Nõukogu, keda toetab komisjon, väidab, et kahju olemasolu tingimus ei ole käesolevas asjas täidetud. Vaidlusalused aktid ei ole tema väitel hagejale määratud kriminaalkaristused ja nende eesmärk ei olevat olnud temale kahju tekitamine. Nende eesmärk oli tema sõnul üksnes takistada tuumarelvade levikut.

119 Mis puutub kahju tegelikkuse tingimusse, siis vastavalt kohtupraktikale (vt selle kohta 27. jaanuari 1982. aasta kohtuotsus De Franceschi *vs.* nõukogu ja komisjon, 51/81, EU:C:1982:20, punkt 9; 13. novembri 1984. aasta kohtuotsus Birra Wührer jt *vs.* nõukogu ja komisjon, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80, 5/81, 51/81 ja 282/82, EU:C:1984:341, punkt 9, ning 16. jaanuari 1996. aasta kohtuotsus Candiotte *vs.* nõukogu, T-108/94, EU:T:1996:5, punkt 54) tekib liidu lepinguväline vastutus ainult siis, kui hagejal on tõepoolest tekkinud tegelik ja kindel kahju. Hageja peab tõendama, et see tingimus on täidetud (vt 9. novembri 2006. aasta kohtuotsus Agraz jt *vs.* komisjon, C-243/05 P, EU:C:2006:708, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika), ning täpsemalt peab ta esitama veenvad tõendid nii kahju olemasolu kui ka selle ulatuse kohta (vt 16. septembri 1997. aasta kohtuotsus Blackspur DIY jt *vs.* nõukogu ja komisjon, C-362/95 P, EU:C:1997:401, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

120 Konkreetsemalt, mis tahes kahju hüvitamise nõudes, olgu tegemist kas varalise kahju või mittevaralise kahju, sümboolse või tõelise hüvitamise nõudega, tuleb täpsustada väidetava kahju laad seoses etteheidetava käitumisega ning kas või ligikaudu hinnata kogu seda kahju (vt 26. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Sabbagh *vs.* nõukogu, T-652/11, ei avaldata, EU:T:2015:112, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).

121 Mis puutub viidatud käitumise ja kahju vahelise põhjusliku seose olemasolu tingimusse, siis kõnealune kahju peab piisavalt vahetult tulenema viidatud käitumisest, see tähendab, et see käitumine peab olema kahju tekkimise määrav põhjus, samas kui ei esine kohustust heastada kõiki, isegi kaudselt ebaseaduslikust olukorrast tulenevaid kahjustavaid tagajärgi (vt selle kohta 4. oktoobri 1979. aasta kohtuotsus Dumortier jt *vs.* nõukogu, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79, EU:C:1979:223, punkt 21; vt ka 10. mai 2006. aasta kohtuotsus Galileo International Technology jt *vs.* komisjon, T-279/03, EU:T:2006:121, punkt 130 ja seal viidatud kohtupraktika). Hageja peab tõendama põhjusliku seose olemasolu viidatud käitumise ja kahju vahel (vt 30. septembri 1998. aasta kohtuotsus Coldiretti jt *vs.* nõukogu ja komisjon, T-149/96, EU:T:1998:228, punkt 101 ja seal viidatud kohtupraktika).

122 Seepärast on vaja uurida, kas hageja on käesolevas asjas tõendanud tegeliku ja kindla varalise ja mittevaralise kahju olemasolu, mis talle vaidlusaluste aktide vastuvõtmise tagajärjel väidetavalt tekkis, ja põhjusliku seose olemasolu nimetatud aktide vastuvõtmise ja selle kahju vahel.

a) Väidetavalt tekkinud mittevaraline kahju

123 Hageja väidab, et vaidlusalused aktid – kuivõrd need kahjustasid tema mainet – tekitasid talle märkimisväärse mittevaralise kahju, mille summaks ta hindab *ex aequo et bono* miljon eurot, nagu ta on juba märkinud oma 25. juuli 2015. aasta kirjas nõukogule. Ta väidab seoses sellega, et liidu kohus on juba tuvastanud ja hüvitanud sarnases olukorras äriühingule tekitatud mittevaralise kahju, mis vastab tema maine kahjustamisele (25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, T-384/11, EU:T:2014:986, punktid 80 ja 83).

124 Hageja leiab vastupidi sellele, mida väidab nõukogu, tuginedes Euroopa Inimõiguste Kohtu (edaspidi „EIK“) praktikale, see on EIK 19. juuli 2011. aasta kohtuotsusele Uj *vs.* Ungari (CE:ECHR:2011:0719JUD 002395410), et äriühingutel on moraalne mõõde ja neile võidakse tekitada mittevaralist kahju, näiteks tekitades kahju nende mainele ning nende suutlikkusele ettevõtlusega tegeleda. Nõukogu viide sellele EIK otsusele ei ole tema väitel asjakohane, sest see analüüsib maine kaitset ainult seoses piirangutega, mida võidakse kehtestada sõnavabadusele. Hea maine säilitamine olevat eriti oluline kindlustusturul, kus ta tegutseb, sest see turg tugineb ettevõtjatevahelistele usaldussuhetele. Hageja väidab, et enne vaidlusaluste aktide vastuvõtmist oli tal rahvusvahelisel tasandil hea maine, millest annab tunnistust asjaolu, et ta tegeles sellel tasandil kindlustustegevusega, sõlmis lepinguid tuntud rahvusvaheliste kindlustus- või edasikindlustusettevõtjatega, sai rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteeditunnistusi ning tema liikmete eksperditeadmised olid sellel tasandil tunnustatud, nagu nähtub asjaolust, et nad on osalesid erialastel konverentsidel ja rahvusvahelistel teadusalastel kohtumistel. Vaidlusalused aktid, milles seostati tema nimi tõsise ohuga rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule ning mille tõttu ta oli sunnitud oma tegevuse liidus lõpetama, olevat kahjustanud tema mainet. Hageja sõnul ei saanud ta pärast nende aktide vastuvõtmist sõlmida lepinguid rahvusvaheliste ettevõtjatega ega osaleda teadusalastel ja nõustamisotstarbelistel koosolekutel, ühe kutseühingu tegevuses ega rahvusvahelisel tasandil korraldatud kohtumistel ega saada rahvusvaheliste reitinguagentuuride reitinguid. Igal juhul olevat ärisektoris, niipea kui ettevõtja on sunnitud lõpetama oma tegevuse, tema maine ja usaldusväärsuse kahjustamine ilmne ja vältimatu. Pärast tema suhtes võetud piiravate meetmete tühistamist 2016. aastal oli tal endiselt raske, kui mitte võimatu registreeruda kutsealastele seminaridele. Oma maine taastamiseks on tal vaja läbi viia ülemaailmne reklaamikampaania, mille hinnanguline maksumus on 45 miljonit USD (ligikaudu 38,7 miljonit eurot). Kuna ta ei ole veel täpselt hinnanud oma maine taastamisega seotud kulusid,

võiks Üldkohus määrata menetlustoimingu raames sõltumatu eksperdi hindamise läbiviimiseks. Lõpuks väidab hageja, et ei ole vaja tõendada, et ta on seoses oma maine taastamisega, eeskätt seoses reklaamiga, kandnud kulutusi. Piisab, kui ta väidab, et on kahjustatud tema mainet, mille taastamiseks on tingimata vaja teha märkimisväärseid kulutusi.

125 Nõukogu, keda toetab komisjon, leiab, et igal juhul tuleb nõue hüvitada väidetav mittevaraline kahju põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta. Ta väidab seoses sellega, et hagejat ei stigmatiseeritud vaidlusalustes aktides organisatsioonina, mis kujutab endast sellisena ohtu rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule, ning et lisaks ei ole hageja selle kohta esitatud ühtegi tõendit. Teda on nimetatud üksnes isikuna, kes on oma tegevuse kaudu seotud mitmesuguste toodete ostuga, mida võidakse kasutada programmides, mille suhtes kohaldatakse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1737 alusel meetmeid, millest piisab tema väitel selleks, et põhjendada tema nime kandmist vaidlusalustesse loeteludesse. Hageja ei ole esitanud ühtegi tõendit, mis tõendaks, et ta kandis nende aktide vastuvõtmise tagajärjel mittevaralist kahju, nagu nõuab kohtupraktika (17. veebruari 2012. aasta kohtumäärus Dagher *vs.* nõukogu, T-218/11, ei avaldata, EU:T:2012:82, punkt 46). Tema väitel ei ole tõendeid selle kohta, et hagejal oli rahvusvahelisel tasandil hea maine, et tal on jäänud nimetatud maine kahjustamise tõttu saamata tulu ning et ta tegi reklaamikampaaniatega seotud või muid kulutusi selle maine taastamiseks. Hagiavalduse lisas toodud ajakirjandusartikkel, mis käsitleb ülemaailmse reklaamikampaania hinnangulist maksumust, ei ole tema väitel asjakohane, kuna see on seotud sellise äriühinguga, millel ei ole hagejaga mingit seost, sest see tegutseb hageja omast erinevas tegevusvaldkonnas ja erineval kontinendil ning sellel ei ole mingit seost liidu võetud piiravate meetmetega. Hageja repliigis esitatud väited ei tõenda tema maine kahjustamist ja seetõttu sellega seotud mittevaralist kahju. Igal juhul, nagu EIK 19. juuli 2011. aasta kohtuotsuse Új *vs.* Ungari (CE:ECHR:2011:0719JUD 002395410) punktis 22 sedastas, tehakse tema väitel vahet äriühingu kaubandusliku maine kahjustamisel ja isiku maine kahjustamisel tema sotsiaalset staatust silmas pidades, kuna neist esimesel juhul puudub mittevaraline mõõde. Üldkohus ise viitas tema sõnul kõnealusele kohtupraktikale ühes piiravaid meetmeid käsitlevas kohtuasjas (12. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Akhras *vs.* nõukogu, T-579/11, ei avaldata, EU:T:2015:97, punkt 152). Hageja püüab tema arvates kõrvale hoida oma kohustusest tõendada tema väidetava kahju olemasolu ja määratleda selle suurus, paludes Üldkohtul määrata menetlustoimingu raames ekspert. Kui Üldkohus peaks asuma seisukohale, et tegemist on liidu lepinguvälise vastutusega, peaks ta kohtupraktika kohaselt asuma seisukohale, et vaidlusaluste aktide tühistamine kujutab endast hageja mittevaralise kahju sobivat heastamist. Igal juhul olevat hageja poolt talle väidetavalt tekitatud mittevaralise kahju hüvitamiseks nõutud miljon eurot kohtupraktikat arvestades ülemäärane ja põhjendamata.

126 Komisjon lisab, et hageja viidatud liiki mittevaraline kahju, nimelt oma kuvandi taastamiseks läbividud reklaamikampaania maksumus, langeb ühte varalise kahjuga, mille kohta tal tuleb tõendada, et see on tegelik ja konkreetne.

127 Selleks et saada hüvitist kahju eest, mille ta kvalifitseerib „mittevaraliseks“, viitab hageja oma maine kahjustamisele seetõttu, et tema nime seostatakse tõsise ohuga rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule; selle kahju olemasolu on tõendatud asjaoluga, et vaidlusaluste aktide vastuvõtmine on mõjutanud seda, kuidas kolmandad isikud käituvad tema suhtes, ja selle ulatust saab mõõta summa alusel, mis investeeritakse reklaami, mis on vajalik selleks, et taastada tema kuvand.

128 Kahju, mille hüvitamist hageja selliselt mittevaralise kahju näol nõuab, on moraalne ja see vastab tema kuvandi või maine kahjustamisele.

129 ELTL artikli 268 alusel koostoimes ELTL artikli 340 teise lõiguga välja kujunenud kohtupraktikast nähtub aga, et mittevaralist kahju võidakse põhimõtteliselt hüvitada juriidilisele isikule (vt selle kohta 28. jaanuari 1999. aasta kohtuotsus BAI *vs.* komisjon, T-230/95, EU:T:1999:11, punkt 37, ja 15. oktoobri 2008. aasta kohtuotsus Camar *vs.* komisjon, T-457/04 ja T-223/05, ei avaldata, EU:T:2008:439, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika) ning et sellise kahjuga võib olla tegemist nimetatud isiku kuvandi või maine kahjustamise korral (vt selle kohta 9. juuli 1999. aasta kohtuotsus

New Europe Consulting ja Brown *vs.* komisjon, T-231/97, EU:T:1999:146, punktid 53 ja 69; 8. novembri 2011. aasta kohtuotsus Idromacchine jt *vs.* komisjon, T-88/09, EU:T:2011:641, punktid 70–76, ning 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, T-384/11, EU:T:2014:986, punktid 80–85).

130 Niivõrd, kuivõrd nõukogu kavatseb tugineda EIK praktikale, tuleb märkida, et see ei välista, arvestades tema enda kohtupraktikat ja seda silmas pidades, et isegi äriühingule võidakse tekitada muud kui varalist kahju, mille eest tuleb maksta rahalist hüvitist, mis sõltub iga konkreetse juhtumi asjaoludest (EIK 6. aprilli 2000. aasta otsus Comingersoll S.A. *vs.* Portugal, CE:ECHR:2000:0406JUD 003538297, punktid 32 ja 35). Kõnealune kahju võib hõlmata sellise äriühingu jaoks rohkem või vähem „objektiivseid" ja „subjektiivseid" koostisosi, sealhulgas ettevõtja mainet, mille tagajärgi ei ole võimalik täpselt välja arvutada (EIK 6. aprilli 2000. aasta otsus kohtuasjas Comingersoll S.A. *vs.* Portugal, CE:ECHR:2000:0406JUD 003538297, punkt 35). Nagu nähtub EIK 2. veebruari 2016. aasta kohtuotsusest Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete ja index.hu Zrt *vs.* Ungari (CE:ECHR:2016:0202JUD 002294713, punkt 84), ei ole seda EIK praktikat kahtluse alla seatud nõukogu viidatud EIK 19. juuli 2011. aasta kohtuotsuses Új *vs.* Ungari (CE:ECHR:2011:0719JUD 002395410), milles on vaid täpsustatud, et nimetatud kahju oli äriühingu jaoks pigem kaubanduslikku kui mittevaralist laadi.

131 Seetõttu tuleb tagasi lükata nii komisjoni argumendid, et mittevaraline kahju, mida hageja väidetavalt kandis, langeb ühte varalise kahjuga, mida ta väidab olevat kandnud, kui ka nõukogu argumendid, mille kohaselt hagejale kui äriühingule ei saa hüvitada mittevaralist kahju, mis vastab tema maine kahjustamisele.

132 Väidetavalt tekitatud mittevaralise kahju tegelikkuse kohta tuleb märkida, et mis puudutab täpsemalt sellist kahju, siis ehkki tõendite või tõendite kogumise taotluste esitamist ei käsitata tingimata sellise kahju tuvastamise tingimusena, tuleb hagejal vähemalt tõendada, et käitumine, mida ta asjaomasele institutsioonile ette heidab, oli selline, et see põhjustas temale sellise kahju tekkimist (vt 16. oktoobri 2014. aasta kohtuotsus Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, T-297/12, ei avaldata, EU:T:2014:888, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka 28. jaanuari 1999. aasta kohtuotsus BAI *vs.* komisjon, T-230/95, EU:T:1999:11, punkt 39).

133 Lisaks, kuigi Euroopa Kohus otsustas 28. mai 2013. aasta kohtuotsuses Abdulrahim *vs.* nõukogu ja komisjon (C-239/12 P, EU:C:2013:331), et õigusvastaste piiravate meetmete tühistamine kujutab endast tekitatud mittevaralise kahju teatavat heastamise viisi, ei tähenda see siiski, et sellisest heastamise viisist piisab tingimata alati selle kahju täieliku heastamise tagamiseks, vaid et iga selline otsus tuleb teha kõnesoleva juhtumi asjaolusid arvesse võttes (30. mai 2017. aasta kohtuotsus Safa Nicu Sepahan *vs.* nõukogu, C-45/15 P, EU:C:2017:402, punkt 49).

134 Käesolevas asjas ei võimalda ainuüksi hageja poolt esitatud vastuvõetavad tõendid siiski tuvastada, et nõukogule etteheidetava käitumise õigusvastasuse tuvastamisest ning vaidlusaluste õigusaktide tühistamisest iseenesest ei piisanud, et hüvitada vaidlusaluste aktidega tema maine kahjustamisest tulenevalt väidetavalt tekkinud mittevaraline kahju.

135 Järelikult, ja ilma et põhjusliku seose olemasolu käsitlevat tingimust oleks isegi vaja analüüsida, tuleb hageja mittevaralise kahju hüvitamise nõue jätta rahuldamata.

b) Väidetav varaline kahju

136 Hageja väidab, et talle on vaidlusaluste aktide vastuvõtmisega tekitatud varalist kahju. Sellega seoses nõuab ta hagiavalduses, et nõukogu kohustataks maksma talle hüvitist summas 3 774 187,07 eurot, 84 767,66 naelsterlingit (ligikaudu 94 939 eurot) ja 1 532 688 USA dollarit (ligikaudu 1 318 111 eurot).

Repliigis muutis hageja oma nõudeid, nõudes hüvitist vastavalt summas 2 494 484,07 eurot, 84 767,66 naelsterlingit (ligikaudu 94 939 eurot), 33 945 miljonit Iraani riaali (ligikaudu 678 900 eurot) ja 1 532 688 USA dollarit (ligikaudu 1 318 111 eurot).

137 Hageja eristab niisiis varalise kahju puhul, mida ta väidab olevat kandnud, kolme koostisosa.

138 Väidetava varalise kahju esimene koostisosa seisneb intresside kaotuses, mida hageja oleks võinud saada, kui ta oleks lasknud oma liidu kontodel olevad rahalised vahendid Iraani üle kanda ja nende pealt kasumit teeninud. Seoses sellega arvesse võetav ajavahemik ulatus tema väitel 2010. aasta juulist, mil esimesed piiravad meetmed tema vastu võeti, kuni 2013. aasta novembrini, mil vaidlusalused aktid lakkasid omamast tagajärgi. Selle kahju koostisosa eest nõuab hageja hagiavalduses hüvitist summas 17 733,48 eurot, 2544,82 naelsterlingit (ligikaudu 2850 eurot) ja 421,05 USA dollarit (ligikaudu 362 eurot).

139 Väidetava varalise kahju teine koostisosa seisneb intresside kaotuses, mida hageja oleks võinud saada, kui ta oleks lasknud need summad, mida kolm kindlustus- või edasikindlustusettevõtjat tema liidu kontodele maksma oleks pidanud, Iraani üle kanda ja nende pealt kasumit teeninud. Seoses sellega arvesse võetav ajavahemik ulatus tema väitel asjaomaste nõuete sissenõutavuse kuupäevast kuni 2013. aasta novembrini, mil vaidlusalused aktid lakkasid omamast tagajärgi. Selle kahju koostisosa eest nõuab hageja hagiavalduses hüvitist summas 557 196,09 eurot, 82 222,84 naelsterlingit (ligikaudu 92 089 eurot) ja 1 532 266,95 USA dollarit (ligikaudu 1 317 749 eurot).

140 Väidetava varalise kahju kolmas koostisosa vastab saamata jäänud tulule, mille hageja väidab olevat kandnud seetõttu, et on jäänud sõlmimata reisijate- või kaubaveo kindlustuslepingud. Seoses sellega arvesse võetav ajavahemik ulatus tema väitel 2010. aasta juulist, mil esimesed piiravad meetmed tema vastu võeti, kuni 2013. aasta novembrini, mil vaidlusalused aktid lakkasid omamast tagajärgi. Selle kahju koostisosa eest nõuab hageja hagiavalduses hüvitist summas 3 199 257,50 eurot reisijateveo kindlustuslepingute sõlmimata jäämise eest ning märgib, et kaubaveo kindlustuslepingute sõlmimata jäämise eest nõutud hüvitise summa määratakse kindlaks menetluse hilisemas etapis. Repliigis nõuab hageja hüvitist summas 1 919 554,50 eurot reisijateveo kindlustuslepingute sõlmimata jäämise eest ja 33 945 miljonit Iraani riaali (ligikaudu 678 900 eurot) kaubaveo kindlustuslepingute sõlmimata jäämise eest.

141 Selleks et tõendada väidetava varalise kahju kõikide koostisosade tegelikkust, tugineb hageja SRA aruandele. Repliigile lisatud kinnituses märgib SRA instituut, et ta on sõltumatuse ja erapooletuse põhimõtetest kinni pidanud, kontrollinud tõendeid ja asjasse puutuvaid dokumente ning kohtunud direktorite ja pädevate asutustega. Hageja väitel on saamata jäänud tulu tõendamiseks vältimatu tugineda mõistlikele eeldustele.

142 Mis puudutab väidetava varalise kahju esimest koostisosa, siis selle kohta väidab hageja, et tema liidu kontodel hoiustatud summad nähtuvad õiguslikult piisavalt hagiavaldusele lisatud dokumentidest. SRA aruandes on tema väitel ettevaatlikult hinnatud tootlikkust, mis asjaomastel summadel Iraanis oleks võinud olla, kohaldades nende suhtes 6% intressimäära, mida kinnitas SRA instituut.

143 Hageja rõhutab repliigi staadiumis ja oma seisukohtades menetlusse astumise avalduse kohta, et vaidlusaluste aktide vastuvõtmise tõttu ei olnud tal võimalik kasutada rahalisi vahendeid, mis olid tema liidu kontodel külmutatud ja eelkõige neid dünaamiliselt ja tulutoovalt Iraanis taasinvesteerida. SRA instituudi hinnang olevat põhinenud tema taval kasutada tema käsutuses olevat välisvaluutat selleks, et sõlmida samas valuutas nomineeritud edasikindlustuslepinguid. Peale selle on tema väitel Iraanis tavaline, et kindlustuslepingud või kontod on nomineeritud välisvaluutas.

144 Mis puudutab väidetava varalise kahju teist koostisosa, siis hageja väidab, et summad, mida kolm kindlustus- või edasikindlustusettevõtjat oleks pidanud tema liidu kontodele maksma, on näha tema esitatud hagiavaldusele lisatud dokumentides. SRA instituut olevat neid kontrollinud enne nende SRA

aruandes kasutamist. Nende summade pealt kaotatud intressid on arvutatud vastavalt meetodile, mida on aruandes selgitatud. Repliigi staadiumis ja oma seisukohtades menetlusse astumise avalduse kohta rõhutab hageja asjaolu, et vaidlusaluste aktide vastuvõtmise tagajärjel ei olnud tal võimalik kasutada välisvaluutat, mida kolm kindlustus- või edasikindlustusettevõtjat temale võlgnesid, ja eelkõige taasinvesteerida need dünaamiliselt ja tulutoovalt Iraanis.

145 Mis puudutab väidetava varalise kahju kolmandat koostisosa, siis selle kohta väidab hageja, et vaidlusaluste aktide vastuvõtmise tõttu saamata jäänud võimalik kasum on tõendatud asjaoluga, et ta sõlmis enne nimetatud aktide vastuvõtmist liidus reisijateveo kindlustuslepinguid, nagu näitab SRA aruanne ning nagu seda tõendab hagiavalduse lisas toodud kindlustusettevõtjale esitatud krediitarve. Selliste lepingute kaotamine liidus on tema väitel seotud kõnealuste aktide ja mitte USA õigusaktidega, mis oli kohaldatavad ainult Ameerika Ühendriikide territooriumil. Sõlmimata jäänud reisijateveo kindlustuslepingute hinnanguline arv ja hind, mis on leitud varem sõlmitud lepingute arvu ja hinna alusel, on toodud nimetatud aruandes. SRA instituut kinnitas hageja sõnul repliigile lisatud dokumendis, et see hinnang põhineb „piiravate meetmete võtmisele eelneva kahe aasta jooksul sõlmitud kindlustuspoliiside andmetel, tuginedes [nimetatud kindlustusseltsiga] koostöös auditeeritud [hageja] finantsaruannetele“. Repliigi staadiumis vähendas ta vastavalt nimetatud instituudi juhistele hagiavalduses reisijateveo kindlustuslepingute sõlmimata jäämise eest algul nõutud hüvitise summat 40% võrra, mis vastab tema kulude tasemele. Mis puutub kaubaveo kindlustuslepingute sõlmimata jäämisse, siis instituut hindas kahju summat, vähendades seda vahetult 40% võrra, mis vastab tema kulude tasemele.

146 Nõukogu, keda toetab komisjon, vaidleb igal juhul vastu sellele, et hageja on tõendanud väidetava varalise kahju kolme koostisosa olemasolu.

147 Nõukogu, keda toetab komisjon, seab kahtluse alla SRA aruande tõendusliku jõu, kuna seda ei toeta detailsed dokumendid, mille on kinnitanud hagejast sõltumatu ja väline ekspert, nagu on nõutud kohtupraktikas. Peale selle olevat see aruanne koostatud pärsia keeles ja sellele on lisatud üksnes hageja vabatõlge. SRA instituudi kinnitusest, mille hageja sellise aruande usaldusväärsuse tõendamiseks esitas, ei piisa, et täita tõendamiskohustusega seotud nõuded. Hageja ei olevat esitanud tõendeid, millele nimetatud instituut oma aruande koostamisel tugines. Ta ei saa tema väitel tulemuslikult väita, et need tõendid on konfidentsiaalsed, kuna Iraani konfidentsiaalsuskohustust käsitlevad sätted ei ole ülimuslikud liidu kohtu praktika suhtes, milles on nõutud, et tal tuleb esitada tõendid kahju kohta, mida ta väidab, ning põhjusliku seose kohta selle kahju ja väidetava õigusvastasuse vahel.

148 Mis puudutab esimest väidetava varalise kahju koostisosa, siis nõukogu väidab komisjoni toetusel, et SRA aruanne põhineb pelgal eeldusel, et kahju on tekitatud, selgitamata, kuidas see tegelikult on tekkinud. See ei sisalda tema väitel mingit selgitust ega täpseid dokumente ja seega ei piisa sellest, et tõendada sellise kahju koostisosa esinemist. Võimatu on teada, kas selles aruandes võeti arvesse asjaolu, et hageja liidu kontodel võisid koguneda intressid. Vaidlusalused aktid ei takistanud selliste intresside maksmist, vaid üksnes nende võimalikku väljavõtmist. Hagejal ei ole tema liidu kontodelt saamata jäänud intresside tõttu seega põhimõtteliselt tekkinud mingit kahju. Hageja ei ole tema väitel tõendanud, et kui ta oleks saanud tema liidu kontodel külmutatud summad Iraanis taasinvesteerida, oleks ta võinud teenida intressi keskmiselt määras 6%, see tähendab kolme aasta eest intressi kumulatiivses määras 19%. Ta ei võtnud nõukogu sõnul arvesse asjaolu, et kui need summad oleks konverteeritud tema oma riigi vääringusse, siis oleks nende väärtus Iraani riaali 57% inflatsiooni tõttu euro suhtes ajavahemikul 2010. aasta juulist kuni 2013. aasta novembrini vähenenud. Hageja ei olevat esitanud ka tõendeid selle kohta, et ta oleks saanud teenida oma eurodes nomineeritud kontodel intressi keskmiselt määras 6%.

149 Mis puudutab teist väidetava varalise kahju koostisosa, siis nõukogu vaidleb komisjoni toetusel vastu sellele, et hageja on tõendanud, et ta oleks võinud saada enda väidetavalt tasu summade pealt, mida kolm kindlustus- või edasikindlustusettevõtjat temale oleks pidanud maksma. Ta tugineb samadele

argumentidele kui need, mis ta esitas nende summade kohta, mis on külmutatud hageja kontodel liidus (eespool punkt 148). Ta märgib, et hageja esitatud dokumendid ei sisalda ühtegi tõendit nende summade kohta, mis kolm asjaomast ettevõtjat talle väidetavalt võlgnevad.

150 Mis puudutab kolmandat väidetava varalise kahju koostisosa, siis nõukogu väidab komisjoni toetusel, et kui väidetav kahju tuleneb kaotatud võimalusest tegeleda spekulatiivset laadi äritegevusega nagu käesoleval juhul, on vastavalt kohtupraktikale nõutav tõendatuse aste eriti kõrge. Hageja ei olevat järginud sellist tõendatuse astet. Mis puudutab reisijaveo kindlustuslepingute sõlmimata jäämisse, siis on hageja piirdunud ainult viitega ajavahemikus 2010. aasta juulist kuni 2013. aasta novembrini väidetavalt saamata jäänud tulule, mis oli lõpuks hinnanguliselt 1 919 554,50 eurot tulenevalt keskmisest aastakäibest 969 471,97 eurot, mis ta oli väidetavalt sellist liiki lepingute korral kahe eelneva aasta jooksul. Ta ei olevat siiski esitanud reisijateveo kindlustuslepinguid, mis 2008. ja 2009. aastal väidetavalt sõlmiti. Saksamaa kindlustusettevõtjale esitatud krediitarve, mille hageja esitas, ei tõenda tema sõnul, et ta oli sõlminud selle ettevõtjaga lepingu summas, mida ta nõuab, ega isegi mitte seda, et tal oli selle ettevõtjaga pikaajaline lepinguline suhe. Igal juhul ei olevat hageja arvesse võtnud, et saamata jäänud tulu võis vastata ainult käibelt saadud kasumile ja mitte käibele endale. Kuna puudub teave hageja kulude kohta, eelkõige selle lepinguga seotud kulude kohta, mille ta väidab olevat sõlminud ühe kindlustusettevõtjaga, või ei ole võimalik kontrollida sellega seoses esitatud teabe usaldusväärsust, eelkõige juhul, kui ta väidab, et tema kulud moodustavad 40% käibest, siis ei ole võimalik kindlaks määrata tema poolt võimalikult saamata jäänud tulu täpset summat. Mis puudutab kaubaveo kindlustuslepingute sõlmimata jäämist, siis hageja piirdub nõukogu väitel tema poolt väidetavalt saamata jäänud tulu tuletamisega sellisest arvest, millel puudub tõenduslik jõud, kuna selle on koostanud hageja ise ja see on ebatäpne, kuna selles ei ole täpsustatud ei väidetavalt puudutatud kindlustuslepingute laad ega nende lepingutega seotud saamata jäänud tulu.

151 Kõigepealt tuleb rõhutada, et hageja saab käesoleva hagi raames tugineda vaid sellele varalisele kahjule, mis on seotud ajavahemikuga, mil tema rahalised vahendid olid vaidlusaluste aktide mõjul külmutatud, see on ajavahemikuga 27. oktoobrist 2010 kuni 15. novembrini 2013 (edaspidi „asjasse puutuv ajavahemik“).

152 Kuna suur osa hageja varalise kahju kohta esitatud nõuetest põhineb hinnangutel, mis on esitatud SRA aruandes, mille tõendusliku jõu nõukogu komisjoni toetusel kahtluse alla seadis, on asjakohane kõigepealt analüüsida selle aruande tõenduslikku jõudu.

1) SRA aruande, milles hinnatakse väidetavat varalist kahju, tõenduslik jõud

153 Kuna puuduvad liidu õigusnormid, mis käsitleksid mõistet „tõend“, kehtestas liidu kohus põhimõtte, et tõendite esitamine või tõendite valik on vaba, mida tuleb mõista kui õigust kasutada teatava asjaolu tõendamiseks igat liiki tõendeid, näiteks tunnistajate ütlusi, dokumentaalseid tõendeid, omaksvõttu vms (vt selle kohta 23. märtsi 2000. aasta kohtuotsus Met-Trans ja Sagpol, C-310/98 ja C-406/98, EU:C:2000:154, punkt 29; 8. juuli 2004. aasta kohtuotsus Dalmine *vs.* komisjon, T-50/00, EU:T:2004:220, punkt 72, ning kohtujurist Mengozzi ettepanek kohtuasjas Archer Daniels Midland *vs.* komisjon, C-511/06 P, EU:C:2008:604, punktid 113 ja 114). Liidu kohus on ühtlasi kehtestanud tõendite vaba hindamise põhimõtte, mille kohaselt tõendi usaldusväärsuse või teisisõnu selle tõendusliku jõu kindlaksmääramine on jäetud kohtu siseveendumuse hooleks (8. juuli 2004. aasta kohtuotsus Dalmine *vs.* komisjon, T-50/00, EU:T:2004:220, punkt 72, ja kohtujurist Mengozzi ettepanek kohtuasjas Archer Daniels Midland *vs.* komisjon, C-511/06 P, EU:C:2008:604, punktid 111 ja 112).

154 Dokumendi tõendusliku jõu väljaselgitamiseks tuleb võtta arvesse mitut tegurit, sealhulgas dokumendi päritolu, selle koostamise asjaolud, selle adressaat ja selle sisu ning küsida, kas nende asjaoludega arvestades näib selles sisalduv teave mõistlik ja usaldusväärne (15. märtsi 2000. aasta kohtuotsus Cimenteries CBR jt *vs.* komisjon, T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95,

T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95, EU:T:2000:77, punkt 1838, ning 7. novembri 2002. aasta kohtuotsus Vela ja Tecnagrind *vs.* komisjon, T-141/99, T-142/99, T-150/99 ja T-151/99, EU:T:2002:270, punkt 223).

155 Liidu kohus on selles kontekstis juba leidnud, et hageja esitatud analüüsi ei saa lugeda objektiivseks ja sõltumatuks ekspertiisiks, kuna selle tellis ja selle eest tasus hageja ise ning see koostati tema poolt käsutusse antud andmebaaside alusel, ilma et andmete õigsust või asjasse puutuvust oleks kuidagi sõltumatult kontrollitud (vt selle kohta 3. märtsi 2011. aasta kohtuotsus Siemens *vs.* komisjon, T-110/07, EU:T:2011:68, punkt 137).

156 Liidu kohtul on olnud ka võimalus otsustada, et ekspertiisiakti saab lugeda tõenduslikku jõudu omavaks ainult siis, kui selle sisu on objektiivne, ning et selles dokumendis sisalduv lihtne väide, mida ei ole põhistatud, ei ole iseenesest veenev (vt selle kohta 16. septembri 2004. aasta kohtuotsus Valmont *vs.* komisjon, T-274/01, EU:T:2004:266, punkt 71).

157 SRA aruande tõenduslikku jõudu tuleb käesolevas asjas hinnata eespool punktides 153–156 kirjeldatud põhimõtteid arvestades.

158 Sellega seoses tuleb märkida, et algul oli SRA aruanne koostatud pärsia keeles ning et selle tõlge menetluskeelde, mille hageja esitas, on vabatõlge. Seetõttu ei ole Üldkohus veendunud, et nimetatud aruande tõlge menetluskeelde, mille hageja esitas, vastab originaalile. Lisaks on selle aruande koostanud Iraanis asuv üksus, SRA instituut, mille kohta öeldakse, et see on ametlik raamatupidamisekspert. Toimikusse ei ole kantud siiski ühtegi tõendit selle kohta. Sama aruande tõlkest menetluskeelde nähtub, et „[selles sisalduv] audit koostati ainult selleks, et abistada [hagejal] hinnata selle kahju summat, mida ta kandis“ vaidlusaluste aktide vastuvõtmise tagajärjel. Seega koostati asjaomane aruanne hageja tellimusel ja tema raha eest, et tõendada käesoleva kohtuvaidluse raames väidetava varalise kahju tegelikkust ja ulatust. Lisaks, nagu nähtub selle aruande tõlkest menetluskeelde, tugineb see peamiselt hageja edastatud dokumentidele või andmetele. Siiski tuleb rõhutada, et hageja esitatud dokumendid ei ole aruandele lisatud ning neid ei esitatud käesolevas menetluses, nii et Üldkohtul ei ole võimalik nendega tutvuda. Lõpetuseks nähtub asjaomase aruande tõlkest menetluskeelde, et hageja edastatud arvandmeid võeti arvesse, kuna puudusid „tõendid selle kohta, et need on väärad“.

159 Kuna SRA instituudi kinnituse vabatõlkest menetluskeelde nähtub, et see instituut on vannutatud audiitor, kes peab järgima sõltumatuse ja erapooletuse põhimõtteid, ja et ta olevat „kontrollinud [hageja esitatud] tõendeid ja dokumente“, nagu on mainitud ka SRA aruandes, siis tuleb märkida, et see kinnitus on pärit kinnitajalt, kes esitab kinnituse iseenda kohta, ning et seda ei toeta ükski väline tõend, mis selle sisu kinnitaks.

160 SRA aruande koostamise konteksti tõttu ja kooskõlas eespool punktides 153–156 kirjeldatud põhimõtetega tuleb selle aruande tõenduslikku jõudu lugeda väga suhteliseks. Seda ei saa pidada piisavaks, et tõendada, mida see sisaldab, eelkõige seoses väidetava kahju tegelikkuse ja ulatusega. See saaks olla kõige rohkem *prima facie* tõend, mida peavad toetama muud tõendid.

2) Väidetava varalise kahju esimene koostisosa

161 Selles osas, milles hageja tugineb väidetava varalise kahju esimese koostisosa tõendamiseks SRA aruande punktile 1, tuleb täheldada, et nagu on juba märgitud eespool punktis 160, ei saa seda aruannet lugeda piisavaks tõendiks selle kohta, mida see sisaldab, ning seda peavad toetama muud tõendid.

162 Hageja esitatud tõenditest on vastuvõetavad ainult esimese panga 6. ja 23. augusti 2010. aasta kirjad, teise panga 23. augusti 2010. aasta ja 25. aprilli 2014. aasta kirjad ning kolmanda panga 28. juuli 2010. aasta ja 22. aprilli 2014. aasta kirjad, milles on kogusummana nimetatud 89 563,02 eurot, 12 853,84 naelsterlingit (ligikaudu 14 396 eurot) ja 2126,51 USA dollarit (ligikaudu 1828 eurot), mille hageja liidu kontodel hoiustas ning millega seoses on alates 26. juulist 2010 kohaldatud tema suhtes võetud rahaliste vahendite külmutamise meetmeid. Näib, et need kirjad on olnud aluseks SRA aruande punktis 1 esitatud esimeses tabelis kasutatud summadele. Need tõendavad samuti, et nimetatud pangad lükkasid rahaliste vahendite ülekandmise taotlused, mille hageja saatis nimetatud pankadele 2010. aasta suvel, tagasi, sest tema suhtes on alates 26. juulist 2010 võetud rahaliste vahendite külmutamise meetmed.

163 Nõukogu ei vaielnud eespool punktis 161 nimetatud kirjades aruandes kasutatud summadele vastu, vaid märkis sisuliselt, et hageja ei ole tõendanud õiguslikult piisavalt ei seda, et neilt summadelt ei teenitud asjasse puutuva ajavahemiku jooksul mingeid intresse, ega seda, et kui need oleks saanud Iraani üle kanda, siis oleks need teeninud asjasse puutuval ajavahemikul aastaintressi 6%. Ka komisjon täheldas menetlusse astuja seisukohtade punkti 11 alapunktis i, et „[hagiavalduse] lisad A.12–A.14 annavad juhusliku ja puuduliku hetkeülevaate erinevatest tehingutest ja kontojääkidest“.

164 Seoses sellega tuleb sedastada, et eespool punktis 161 viidatud kirjades sisalduv teave kujutab endast asjaomastelt pankade lihtsaid avaldusi. Isegi kui need avaldused on pärit pankadelt, kelle endi suhtes kohaldati piiravaid meetmeid, ei puudu neil siiski täielikult tõenduslik jõud, kuna need on täpsed, üksikasjalikud ja mõistlikud. Need avaldused on nimelt seotud kontonumbrite ning täpsete ja suhteliselt tagasihoidlike summadega 6. augusti 2010. aasta seisuga eespool punktis 162 nimetatud esimese panga puhul, 20. märtsi 2013. aasta seisuga eespool punktis 162 nimetatud teise panga puhul ja 20. märtsi 2014. aasta seisuga eespool punktis 162 nimetatud kolmanda panga puhul. Lisaks tuleb komisjoni argumenti, et asjaomased summad on juhuslikud, lugeda teataval määral suhteliseks, pidades silmas asjaolu, et hageja rahalised vahendid olid jätkuvalt külmutatud ajavahemikul 27. juulist 2010 kuni 18. oktoobrini 2015, mil hageja nimi vaidlusalustest loeteludest kustutati, ning seda, et kui intresside kogunemine välja arvata, ei saa ükski kolmas isik ega hageja pärast seda, kui hageja suhtes võeti esimesed piiravad meetmed, teha neile kontodele ülekandeid. Lisaks kinnitavad hageja poolt eespool nimetatud teisele ja kolmandale pangale esitatud rahaliste vahendite ülekandmise taotlused seda, et hageja kontodel olid märtsis 2013 või märtsis 2014 nimetatud summadega samaväärsed summad juba 2010. aasta suvel.

165 Olles seda täheldanud, siis selleks et SRA aruandes olevaid avaldusi ja eespool punktis 161 nimetatud kirju saaks käsitada piisavate tõenditena väidetava varalise kahju esimese koostisosa kohta, oleksid neid pidanud toetama muud tõendid.

166 Nimelt oleks ainult sellised tõendid nagu asjasse puutuvat ajavahemikku puudutavad kontoväljavõtted või arvelduskontolepingud, võimaldanud Üldkohtul olla kindel selles, et asjaomastel kontodel hoiustatud rahalised vahendid olid kogu asjasse puutuva ajavahemiku jooksul jäänud samaks ning et nendelt rahalistelt vahenditelt ei teenitud samal ajavahemikul intresse. Eespool punktis 162 viidatud esimese ja kolmanda panga kirjad ei sisalda mingit teavet intressi kohta. Lisaks, kuigi eespool punktis 162 viidatud teine pank märkis 25. aprilli 2014. aasta kirjas, et 20. märtsi 2014. aasta seisuga ei olnud kontodele intressi makstud või et makstud intresside summa oli väga väike, ei täpsustanud ta, millisest kuupäevast neid intresse arvutati. Hageja liidu kontodel asjasse puutuval ajavahemikul olevad rahalised vahendid ja teave nendelt vahenditelt samal ajavahemikul võimalikult teenitud intressi kohta oli aga oluline teave väidetava varalise kahju esimese koostisosa hindamiseks.

167 Oluline on märkida, et oleks tulnud esitada vastuvõetavaid tõendeid tõendamaks, et kui asjasse puutuval ajavahemikul hageja liidu kontodel olevaid rahalisi vahendeid oleks saanud Iraani üle kanda, oleks nende pealt olnud võimalik teenida aastaintressi 6%. Eespool punktis 161 viidatud kirjad ei sisalda selle kohta mingit teavet. See, et sellist määra kohaldatakse SRA aruandes, mille punktis 1

esitatud teises tabelis nimetatakse seda „välisvaluutas nomineeritud kontode keskmi[seks] aasta[seks] intressimäär[aks]“, ei ole piisav, arvestades, et see aruanne ise ei ole piisav, et tõendada, mida see sisaldab.

168 Seega ei ole hageja täitnud oma kohustust tõendada väidetava varalise kahju esimest koostisosa, mis vastab saamata jäänud intressile, mida ta oleks võinud teenida, kui ta oleks oma liidus asuvatel kontodel hoiustatud rahalised vahendid Iraani üle kandnud ja nende pealt kasumit teeninud.

169 Neil asjaoludel tuleb jätta rahuldamata hageja nõue hüvitada varaline kahju, mis väidetavalt tekkis seoses selle kahju esimese koostisosaga.

3) Väidetava varalise kahju teine koostisosa

170 Selles osas, milles hageja tugineb väidetava varalise kahju teise koostisosa tõendamiseks SRA aruande punktile 2, tuleb meelde märkida, et seda aruannet ei saa lugeda piisavaks tõendiks selle kohta, mida see sisaldab, ja et seda peavad toetama muud tõendid.

171 Ainsad hageja poolt selle kohta esitatud vastuvõetavad tõendid on esimese kindlustus- ja edasikindlustusettevõtja kontoväljavõte, milles on nimetatud hagejale 1. aprillil 2014 võlgnetavat kogusummat 1 053 268,62 eurot, hageja poolt nimetatud äriühingule 20. aprillil 2009 esitatud krediitarve summas 189 547,60 eurot; teise kindlustus- ja edasikindlustusettevõtja pärsiakeelne kontoväljavõte, hageja poolt viimati nimetatud äriühingule 5. detsembril 2009 väljastatud krediitarve summas 265 444,21 eurot; kolmanda kindlustus- ja edasikindlustusettevõtja kontoväljavõte, mis näitab hagejale 30. septembril 2014 võlgnetava summana 1 344 859,30 eurot, ning viimati nimetatud äriühingu poolt hagejale 25. novembril 2010 ning 2. ja 8. oktoobril 2012 saadetud kiri ja elektronkirjad, milles viidatakse, tulenevalt hageja suhtes kehtestatud sanktsioonidest, võimatusele või raskustele hagejale maksete tegemisel.

172 Nõukogu, keda toetab komisjon, vaidlustab selle, et hageja esitatud krediitarved ja kontoväljavõtted on piisavad, et tõendada talle kolme asjaomase kindlustus- ja edasikindlustusettevõtja võlgnetavate selliste rahaliste vahendite summat, mille maksmine on väidetavalt vaidlusaluste aktide mõjul külmutatud. Lisaks leiab ta, et hageja ei ole õiguslikult piisavalt tõendanud, et need vahendid, kui need oleks saanud Iraani üle kanda, oleks teeninud asjasse puutuval ajavahemikul aastaintressi 6%.

173 Selles osas tuleb tõdeda, et eespool punktis 171 nimetatud teise kindlustus- ja edasikindlustusettevõtja kontoväljavõte ei ole tõend, mida Üldkohus võib arvesse võtta, kuna see on koostatud pärsia keeles ning kuna tõlget menetluskeelde, nimelt inglise keelde, ei ole esitatud. Eeskätt, kuna kõnesolevas dokumendis kasutatud numbrid on pärsia numbrid, siis ei ole nendega võimalik tutvuda ja võrrelda neid hageja dokumentides esitatutega. Seega tuleb asuda seisukohale, et sellel dokumendil puudub täielikult tõenduslik jõud.

174 Eespool punktis 171 nimetatud esimese ja kolmanda kindlustus- ja edasikindlustusettevõtja kontoväljavõtted on koostatud vastavalt 1. aprillil ja 30. septembril 2014 ning selles sisalduv teave ei võimalda kindlaks teha, et need puudutavad ainult kolme kindlustus- ja edasikindlustusettevõtja ning hageja vahelisi nõudeid või võlgu, mis on tekkinud asjasse puutuval ajavahemikul, see tähendab ajavahemikul 27. oktoobrist 2010 kuni 15. novembrini 2013. Seega tuleb tõdeda, et need dokumendid ei ole piisav tõend nimetatud kindlustus- ja edasikindlustusettevõtjate poolt hagejale võlgnetavate rahaliste vahendite kohta, mille maksmine on väidetavalt vaidlusaluste aktide mõjul külmutatud.

175 Hageja poolt eespool punktis 171 nimetatud esimesele ja teisele kindlustus- ja edasikindlustusettevõtjale väljastatud krediitarved pärinevad vastavalt 20. aprillist ja 5. detsembrist 2009 ning viitavad tingimata sellistele nõuetele, mis on tekkinud enne asjasse puutuvat ajavahemikku,

mil vaidlusalused aktid omasid tagajärgi. Nende dokumentidega ei ole seega võimalik tõendada hagejale nende kindlustus- ja edasikindlustusettevõtjate võlgnetavaid rahalisi vahendeid, mille maksmine on väidetavalt vaidlusaluste aktide mõjul külmutatud.

176 Viimaks ei ole eespool punktis 171 nimetatud kolmanda kindlustus- ja edasikindlustusettevõtja poolt hagejale saadetud kirjas ja elektronkirjades täpsustatud summat, mis nimetatud äriühingul tuleb hagejale tasuda. Seetõttu ei tõenda need dokumendid selle kindlustus- ja edasikindlustusettevõtja poolt hagejale võlgnetavaid rahalisi vahendeid, mille maksmine on väidetavalt vaidlusaluste aktide mõjul külmutatud.

177 Igal juhul ei sisalda ükski eespool punktides 173–176 mainitud dokumentidest teavet võimaluse kohta, et hageja oleks võinud oma vahenditelt saada aastaintressi 6%, kui need oleks saanud Iraani üle kanda. Nagu on juba märgitud eespool punktis 167, puudub toimikus seoses sellega aga teatav täiendav ja vastuvõetav tõendusmaterjal.

178 Seega ei ole hageja täitnud oma kohustust tõendada väidetava varalise kahju teist koostisosa, mis vastab saamata jäänud intressile, mida ta oleks Iraanis teeninud, kui ta oleks kolmelt kindlustus- ja edasikindlustusettevõtjalt temale väidetavalt võlgnetavad rahalised vahendid kätte saanud Iraanis, need Iraani üle kandnud ja nende pealt kasumit teeninud.

179 Neil asjaoludel tuleb hageja nõue hüvitada varaline kahju, mis tekkis seoses selle kahju teise koostisosaga, jätta rahuldamata.

4) Väidetava varalise kahju kolmas koostisosa

180 Selles osas, milles hageja tugineb väidetava varalise kahju kolmanda koostisosa puhul SRA aruande punktile 3, tuleb märkida, et seda aruannet ei saa lugeda piisavaks tõendiks selle kohta, mida see sisaldab, ja et seda peavad toetama muud tõendid.

181 Ainsad hageja poolt esitatud vastuvõetavad tõendid selles osas on krediitarve summas 76 187,65 eurot, mis on välja antud 24. aprillil 2010 ühele kindlustusettevõtjale, ja 14. aprilli 2014. aasta asutusesisene pärsiakeelne kiri, mille saatis õigus- ja lepinguliste suhete osakonna direktor ja millele on lisatud vabatõlge menetluskeelde.

182 Nõukogu, keda toetab komisjon, leiab sisuliselt, et hageja esitatud dokumendid ei kinnita tõendatud ja kestva lepingulise suhte olemasolu tema poolt nõutud summa ulatuses.

183 Selles osas tuleb märkida, et hageja poolt kindlustusettevõtjale esitatud krediitarve pärineb 20. aprillist 2010 ja käsitleb ühe reisikindlustusprogrammi elluviimist sellise ajavahemiku jooksul, mis eelneb asjasse puutuvale ajavahemikule, mil vaidlusalused aktid omasid tagajärgi. See dokument ei viita mingil moel sellele, et reisikindlustusprogramm, mida see käsitleb, on mõeldud pärast selles nimetatud elluviimise ajavahemikku jätkuma või et seda võidakse uuendada, eelkõike kogu asjasse puutuva ajavahemiku jooksul. See dokument ei tõenda seega hagejal reisijate- ja kaubaveo kindlustuslepingute sõlmimata jäämise tõttu saamata jäänud tulu, mis olevat olnud seotud hageja suhtes vaidlusalustes aktides võetud piiravate meetmetega.

184 Selle kõrval saab hageja õigus- ja lepinguliste suhete osakonna direktori 14. aprilli 2014. aasta kirjal kui sellisel olla ainult nõrk tõenduslik jõud, kuna sellest on tehtud üksnes vabatõlge ja see pärineb sellelt poolelt endalt, kes sellele oma järelduste toetuseks tugineb. Igal juhul nähtub selle kirja vabatõlkest, et „lühida analüüsi põhjal ulatub äriühingu kantud kahju (kindlustusmaksed), mis tuleneb Euroopa Liidu poolt mitme kuu jooksul kohaldatud piiravatest meetmetest, 56 601 043 645 [Iraani riaalini (ligikaudu 1 132 020 eurot)]“. Selline kinnitus on liiga ebaselge ja ebatäpne, selleks et võimaldada tuvastada, et

hagejal jäi asjasse puutuval ajavahemikul reisijate- ja kaubaveo kindlustuslepingute sõlmimata jäämise tõttu tõepoolest saamata tema dokumentides esitatud summade ulatuses tulu vaidlusaluste aktide vastuvõtmise tõttu.

185 Seega ei ole hageja täitnud oma kohustust tõendada õiguslikult piisavalt, et väidetava varalise kahju kolmas koostisosa, mis vastab tulule, mis tal jäi saamata reisijate- ja kaubaveo kindlustuslepingute sõlmimata jäämise tõttu.

186 Neil asjaoludel tuleb jätta rahuldamata hageja nõue hüvitada väidetav varaline kahju seoses selle kahju kolmanda koostisosaga.

187 Seega, ilma et oleks isegi vaja analüüsida põhjusliku seose olemasolu tingimust, tuleb varalise kahju hüvitamise nõue, mille hageja esitas, jätta tervikuna rahuldamata.

188 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb hagi jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

189 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt komisjoni nõuetele hageja kanda.

190 Sama kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel kannavad menetlusse astunud institutsioonid ise oma kohtukulud. Seega tuleb jätta komisjoni kohtukulud tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Jätta Iran Insurance Company kohtukulud tema enda kanda ning mõista talt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud.

3. Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda.

Pelikánová Valančius Nihoul

Svenningsen Öberg

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 13. detsembril 2018 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

I. Vaidluse taust 2

II. Menetlus ja poolte nõuded 4

III. Õiguslik käsitlus 6

A. Üldkohtu pädevus 6

B. Hagi vastuvõetavus 7

C. Repliigi lisas esitatud tõendite vastuvõetavus ja hageja taotlus lubada tal esitada menetluse jooksul täiendavaid tõendeid 9

D. Sisulised küsimused 11

1. Väidetav õigusvastasus 11

a) Õigusnormid, mida väidetavalt on rikutud 13

b) Küsimus, kas õigusnormid, mida väidetavalt on rikutud, on isikutele õigusi andvad õigusnormid 13

c) Küsimus, kas nõukogu on toime pannud õigusnormide, mida väidetavalt on rikutud, piisavalt selge rikkumise 13

2. Väidetav kahju ning põhjuslik seos etteheidetava tegevuse õigusvastasuse ja selle kahju vahel. 14

a) Väidetavalt tekkinud mittevaraline kahju 15

b) Väidetav varaline kahju 17

1) SRA aruande, milles hinnatakse väidetavat varalist kahju, tõenduslik jõud 20

2) Väidetava varalise kahju esimene koostisosa 21

3) Väidetava varalise kahju teine koostisosa 23

4) Väidetava varalise kahju kolmas koostisosa 24

Kohtukulud 25